

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תזריע – מצורע תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכא רש"י

1 **וכפר** את מקדש הקודש זה לפני ולפנים אהל מועד זה היכל מבוא במשמעו - בפרק
2 קמא דשבעות (ג.א.) פירש בקונטרס: דמיייר שטמא שמישני לפני ולפנים, או
3 בהיכל או במבוא, ותימה: דלא אשכח דנזכר שיער הנעשה בפנים אמשמש בטומאתו
4 ובאן פירש בקונטרס: דמיייר שטמא שטמא שמישני לפני ולפנים, או דהו מבוא, וקשה: דאמי
5 כעו קרא אבל דאן חזק ודא פברק שני

6 דשבעות (ט.ט.) נפקא כרת בבלולו מחד קרא,
7 מרתבי: "משכר ומקדש" - אם אנו עין
8 לטומאה שבחין, תנאו ערו לטומאה שבפניו
9 ושטא מאיר דנפקא לן ודא בבלולו דמתפברין,
10 לא מיבעי לענון כרת אלא קר דא. ועוד קשה:
11 דא דתינא קמא דשבעות (ו.ב.) "וכפר על"
12 הקודש שטמאות בני ישראל, שיש לי בעינן
13 הזה לכדיי שלש טמאות: טמאת עבודה וזה,
14 ונגילוי עריות, ושפיכות דמים, וקאמר רבי
15 שמעון: ממקומו דאן מוכרח, דאן ליה למימר
16 מהבא דעל כרחק טמאת הקודש הטוב
17 מדברו ועוד: דבסוף דהציגו לך (ומא ס.א.א.)
18 מיינו לה אמנותין בנשפך הדם - וביא אתה,
19 וחיזור וזה תחלה בפנים, כן בהיכל, וכן במבוא
20 הוהב - שמיני בתיא דלענין חזאת דרש,
21 דמהו על כן חבדוהי ועל הפירות ועל מבוא
22 הוהב. ושירי הדם - על שיל טמא דהצינן.
23 וזהו קיל למבוא דהצינן "טמאות" - לפי שהיה
24 בעורה, דאיכא עורת כהנים ועורת ישראל
25 וקדושתם שיה לישבט מנהג שכינה, ופאן על
26 גב דכולהו האות כבר כתיב, ואפילו עיובא
27 דרשין ויזכילם בפרק שני דשבעות (ט.ט.א.) אם
28 כילה - כיפר, ואם לא כילה - לא כיפר.
29 איצטריך קרא. ודא תיבא: הני מילי -
30 אדרן, לכיבי כנה רומאנו דלענין הבדן אשר
31 ימשח אותו ואשר ימלא, כדררשין בתיא
32 כתיב, וכתיב בתיא: "וכפר את מקדש הקודש".
33 **הושוו**ו כולן לכפרה אחת שמתפברין בשעיר
34 המשתלח - אבל בשעיר הנעשה
35 בפנים - לא הושוו, דאין כהנים מתפברים.
36 כדררשין בפרק קמא דשבעות (ג.א.) כתיב
37 "אשר לעם" ואנו תאמר: ולויים במה תלכמברין?
38 בשעיר הנעשה בפנים - אשר לעם, כתיב,
39 ואיכיל למאן דאמר בפרק הירוש' (דחילן ק.א.א.)
40 לויים לא איקרר "עם". ואי פבר של אחין -
41 "ביתו" כתיב, דהיינו כתיבין לויים: דמתפברין
42 בשעיר הנעשה בפנים, מאדרי כתיב "וכפר" -
43 אלו הלויים, דאשבעות דאן מתפברין.
44 **ואין** איצטריך עבודה וזה טעמן סמיכה -
45 ואיצטריך קרא למעוטי, דלא תילף מפר
46 העלם דבר של צבור, דהו חביב האי צבור, אי
47 נמי משום דרבי שמעון מרבי לוחו בסמוך מרתבי
48 (ויקרא ו) "וסגרו ידו על נשיא, ורבי
49 יהודה מוקי לה: לרבות שעיר נחשוך, ואיפכא לא
50 מסבירא ליה למימר, דמיהדח' מנעט שעיר
51 נחשוך, ומיהשעיר' ירבה שעירי עבודה וזה -
52 משום דמיהשעיר', דכתיב גבי נשיא, ודא תל
53 לרביא: ספי נמי שעיר נשיא כמו נחשוך דתחשוך, ולי
54 בראה: דלכיה לויכא למימר "וד' למעט שעיר"
55 נחשוך, משום דאי אמרית שלכנא לרבות - שפתי,
56 אלא אי אמרת למעט - לשתוק קרא מניה,
57 דשעה מדרות לא לילפינן, כדאמר פרק "כל
58 המנחות באות מצדה" (מנחות ג.א.) גבי מנחת
59 שמיני לבלובה.

1 נסכי' הוללה כנמה - בין הוללה צרכיה: שהיה רצונו לנסותהו אם היינו מפרישין בין ובר
2 לנקה. ענין אחר: בין הוללה לכבשה, ואמרין ליה: מנחתין היא בבסכת שקלים, ארבע
3 החומות היו במקדש, "עגול", "ובר", "גדרי", "דחטא", "גדרי" - משמש נסכי צאן, שמאותו
4 חזרם שכתוב עליו "גדרי", והו לוקחין נסכים לקרבן צאן, "כל גדולים בין קטנים, בין וברים
5 בין נקבות" - דהיינו נמי לכבשה ודמיה, דכולן

6 נסכיחין שוין, "חזין משל אילים" - שלא היו
7 נטילין משם לערוך נסכי אילים, לפי שאין נסכי
8 שוין לנסכין דהני. הדבכש היה שטון רביעה
9 והיו לעשרון אחד. מן שהיה מבקש נסכים, חלך
10 אצל יתרון המנמה על החומות, ותרו על
11 נסכיה, ונתן לו חתום, והילך אצל גובר המנמה
12 על דין ונתן לו חתום, והוא נתן לו נסכים.
13 **משנה** חיוש שוים - דא קרבן אביו לרבי
14 מיתת אביו, ונמיא נסכים - שהיה אביו חיוב
15 לדביא עם הוהב. וימר - שיכול להמיר בקרבן
16 אביו כאביו. **גמרא** וזה - שעיר המשתלח -
17 אחר ובניו סומכין בו, ולא בעלים, ולא היא
18 סמיכה. אמר לו רבי יהודה אף זה אחר ובני
19 מתפברים - עם העובר, וסמיכה כבעלים היא.
20 וכפר את מקדש הקודש ח' - אדר שומר כל
21 ההואות, והיה נטל מדם דפר ומדם השעיר
22 הנעשה בפנים, ומכפר על טמאות מקדש
23 וקדושת שהיתה בה ידיעה בתחלה, ואין כל
24 ידיעה בסוף, "בין לפני ולפנים" - בין הדחיל בין
25 העדות, ומכפר דם השעיר - על ישראל, ודם
26 הפר - על הכהנים, כתיבם וחקלו הלוים השוין
27 שכולן מתפברין בשעיר המשתלח כח
28 עבירות, וכיון דמתפברין בו הכהנים - היא
29 סמיכה כבעלים, ורבי שמעון - אין, ודאי
30 כהא אמרנא רובין, דכשם שמתפברין בשעיר
31 הנעשה בפנים ובר, אבל בהא - לא אמרנא
32 כותרן, דכשם שחידו ובר, ורבי שמעון - דאמר
33 דאין הכהנים מתפברין בשעיר המשתלח, דא
34 קתני ברייתא דהושוהו, כלומר שמתפברין
35 בשעיר? אמר לך מאו הושוו דמי פניה ניהו
36 אבל כל רבי יהודה - דאין ספבר פנישית - ישראל -
37 ברם השעיר, והכהנים ברם הם, אדר הפר, אחד ישראל
38 אחד כהן משיח ואחד כהנים - מתפברין בשאר
39 עבירות בשעיר המשתלח, מה בין ישראל
40 לכהנים וכו' - זו דברי רבי יהודה, רבי שמעון
41 אומר וכו', ונהו רגנו וסכנו זקני תיעתא אה
42 ידיעה על ראש הפר - דכתיב בפר העלם דבר
43 של צבור כו', ואין שעירי עבודה וזה מענינם
44 סמיכה - ושתי סמיכות כהן, ופר העלם דבר של
45 צבור, רפי דבא על המנחות, ודמנן מעיני'
46 "ענין" שפר העלם דבר של צבור, אלא באהרן
47 כלומר, בבחן, ופאן על גב דכהנים על עבוד
48 (עבודה וזהו חזק השעיר, חתי -
49 "וסגרו אדרן וגו' השעיר הדי' (ויקרא טז).

1 **שדם** השעיר הנעשה בפנים מכפר על
2 של שעיר המשתלח מכפר על ישראל, קד וידוי של פר מכפר על התנאים, תנו רבנן: "וסמיכו
3 זקני העדה את ידוים על ראש הפר" - פר מעון סמיכה, ואין שעירי עבודה וזה מענין
4 סמיכה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר: פר מעון סמיכה בוקנים, ואין שעירי עבודה
5 וזה מעון סמיכה בוקנים, אלא באהרן, ורמינא: "חתי" - חתי מעון סמיכה, ואין שעירי
6 עבודה וזה מענין סמיכה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר: ח' מעון סמיכה באהרן,
7 ואין

מנחות. פרק עשירי – שתי מידות דף צג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינולץ)"
 ר"ן תוספות

קרננו – דתלת קרננו כתיבי בעינאן שלשמיס (ויקרא ג), שלשה מנייהו דריש להו
 דתם לרדא אורינא. ושלשה דריש דבא. ולא הבויר – טעון מניכה. מעשי – שמקדש
 לפני ולאחריו. כדאמי (בבבזא ט.א.) קרא לתשיעי עשירי וכו'. איבא לשיפך – דלא הו
 צריכי קראי, ואדפלו לא מייעט רומנא מן קרננו – לא מצית לפת משלמיס. מה שלשמיס
 – בדין הוא דטענינא מניכה. שכן טענינא תנפת

חזו ושוק. תאמר באלו – דאין טענינא תנפת
 ולמה לי קראי ודאי ולא צריכי קראי – אלא
 אסמכתא בעלמא, אלא עיקר קראי למה לי –
 הוואיל ואסמכתא נענהו ולא קרין חבירו –
 שאין אדם סומך על קרבן חבירו. ולא על קרבן
 ניו – ודסמיכה בעלמא בעינן. כל בעילי קרבן
 – מי שיש לו חלק בקרבן – סומך עליו. ורבי
 תנניא אמר ליה איפבא – כלומר, דאיתני יודיש
 סומך וירוש מימר, כי הוהי דלא תקשה ליה
 מתינתין. אמר ליה לא צריכת – דמתניתא
 דתני אינו סומך ואינו מימר – רבי יהודה
 היא. ויליף תחלת הקדש – דהיינו, המורה
 שמקדישה תחילה, "סוף הקדש" – ממניכה
 שהוא סומך בישע שוטה, דתקף למניכה
 שוטה. וירש אינו סומך – כדאמי: קרבנו
 – ולא קרבן אביו. וגי' ותיבירי בחזק קרא נפקא
 – דהו חזי אינוו שלק, ותיבירי מהאי טעמא
 דהו, ודסמיכה בעלמא בעינן. אינו מניב אלא
 בלשון וכו' – לא תחילתו ולא מימר – בלשון
 זכר הוא. מה סופנו – כלומר, הוואך רבבה את
 האשה; תלמוד לומר חפר יסוד – לרבות את
 האשה. ורבנן – נפקי לאשה מירואם. גמרא
 איתא ספיה – לכל קרבן, מסמניכה דוקני
 עדה, דפר העלם דבר של צבור. ולא חלק
 – טעמא לא, דאמרינן (סנהדרין יז.א): "אתר" –
 בחזקת לך. מעולת ראייה – דהתם כתיב "יראה"
 "יראה", ואמרינן (תניגה ד.ב.) פרט לסומא.

דקן
 לפי שכל הענין פולו אינו מנדבר אלא בלשון זכר, מה סופינו לרבות את האשה?
 תלמוד לומר: "חמר מירור" – ורבנן? – דרש מ"אם". – ורבי יהודה? – "ואם" לא
 דרש. משננה הבל סומכין, הוין מחרש שומה וקטן וסומא, וגוי, והעקבר, והשליטה,
 והאשה. וסמיכה שרי מיעוה. על הראש בשתי ידים. ובקקום שסומכין שוחטין, וחכף
 לסמיכה שחוטמה. גמרא בשלמא חרש שומה וקטן – דלאו בני דעה נינהו, גוי מו
 בני ישראל סומכין ואין גוים סומכין, אלא סומא מאי מעמא לא? רב הסקא ורב
 יצחק בר אבדימי, חד אמר: איתאי סמיכה סמיכה מזקני עדה, וחד אמר: איתאי סמיכה
 סמיכה מעולת ראייה. ולמאן דאמר מעולת ראייה, מאי מעמא לא? יליף מן זקני עדה?
 שחיטה בעלמא ומידי בהי שיה לומר: כדאמר בהקמץ רבה' (מנחות יט.א.) דגלי רומנא בפלו של אורן יזשחא את פר החטאת אשר לו – אמר לך דבעלמא לא בעינן בעלים. ועוד
 קשה: דאין תרנן במורה (ו.ב.) דאין כותים מנימין בבכור, משום דכתיב "דוא ומורחתו ידית קרש" – היכן קדשה חלה? בבית בעלים, אף סומא – בבית בעלים. תיפול לך,
 דלפינן דתלת טוקס מוסף הקדש דבעלמא ענין קשה: דבעי דתם בתורה (ב.ב.) גוי מזה שמיירי ליהלל מסמיכה דאין גוי סומךן הוא שומה. דרוקוק בני גמרי מחדה,
 דאי חשיב "קרננו" לגבי האי, חשיב נמי לגבי האי. אבל בעלמא, לא ליפי מחדרי כלל. ורבי יהודה ואם לא כתיבי – הא דבעלמא דריש רבי יהודה ויין, פירשתי בסוף "תחלת"
 (מנחות ג.א.) דרבי המוחליל ויין. הבל סומכין – בירש ערבין (א.א.) אמרינן: דבלי – לאיתוי יורש. ותימה: אחגא ליה רישאן ובזון כן קשה: מיהבל מנימין דאמרינן דתם בירש
 המורה (א.א.) דרביה' לאיתוי יורש, ודלא כרבי יהודה, וממתניתין דלעיל שמענין לה דאוקמנא דלא כרבי יהודה ויש לומר: דאורחיה דתנא, בייקן דלא מייירי ליה בלא כן, באך
 רגיל לשנות תורה אתא חזק אורחיה: חזק דבני חדיא בשאר זוכתי. כדאשכחן בחבנותה פפרק "עמרה" (מחב.ב.) דתנן: לעולם היא בירשת אבא כו'. מפושש בנימא: מאי
 "עלמיה"? לאפוקי ממשנה ראשונה. אף על גב דמשנה ראשונה ואחרונה תנן בפפרק "אף על פי" (שם מ.א.) וכן כתיב "כמות" (א.א.) תנן "פירות", משום דאין תנא "אוסרת" – הוה אמיתא
 אוסרת ליבב, אבל חלוצין. אף על גב דהוה מילתא שנועין מכהה מתינתין, דאפילו חלוצה לא בעי, ברקתני (שם ב.א.) כל הילולא חלוצה ולא מיאנא – חזקה חולצת לא
 מתינתא. אלא מאין, אפילו חלוצה לא בעי. עד תנן (שם י.ב.א. הלצ' – בית הלל כמשירין. ואי בעיא חלוצה, אפילו מדרבנא דהו ספקין, כדאשכחן ברין "חלוצה" (שם ב.א.) גבי
 "מת בתוך שלשים. ועמדה ותקדשה, דאם אשת כהן אינה חולצת" – שלא תיפסל לו. ובריש ברכות (ב.א.) גמי אמרינן: מילתא אנב אורחיה קא משמע לך, העריב שמשו אוכל בתרומה,
 אף על פי שהיא משה במסכת נגעים (פרק די משנה ג.) רב חסדא רבי יצחק בר אבדימי – כאן ולקמן פפרק "שתי הלחם" (ש.א.) משמע שהיה חברו של רב חסדא. והוה היה
 רבו

קראי למה לו – פירש בקנטוס: דתלת קרננו כתיבי בשלמיס. ביקראי: "ואם קן
 הוא קרננו", "אם כבש הוא מקריב קרננו", "זמן ידו על איש קרננו". ובמורת
 כותים משמע: דאי קרננו דעו קאי, והתם לא כתיבי אלא תר – "ואם עז קרננו,
 'והקריב ממנו קרננו, ושמא, וסמך קן על ראשו' חשיב ממנו קרננו". תחלת הקדש
 וסוף הקדש – תנחומה מניכה. ובבזר בפרק
 "בית שמאי" (לא.א.) חשיב לתמורה "סוף הקדש",
 אבל אבא לגבי סמיכה, חשיב "תחלת הקדש".
 ואית ספרים דרסיי חבא איפבא, ובפרק "ההב"
 (בבא מציעא נה.א.) גמי קרי תמורה "סוף הקדש",
 לגבי חילול.

קרננו ולא קרבן גוי – הא דרדשינן בפרק
 'כל הנחות באות מזה' (פירות ט.א.) גבי
 ישראל סומכין, ואין קרבן סומכין. מנחות ט.א. בני
 לרבות כל בעילי קרבן למניכה לית ליה –
 פירש בקנטוס: אחד סומך על ידי כולו, ובריש
 המורה (א.א.) פירש בקנטוס: דלא מניב כלל
 ויש ספרים שכתבו שם: 'מאי טעמא? דלא מייחד
 קרבן יודיהו' – משמע כפירוש. אבל שם:
 דלקמן אמרינן: "קרננו" – לרבות כל בעילי
 מניכה. ביבול, ומה הוהנה שנתרבה בשוטיין
 – מומעשה במתירין. מניכה שלא נתרבה
 בשוטיין – אין דין שנתמעה במתירין; משמע:
 דאין לא קרא. וזה אמנא יהיה כותמיה. דאחד
 מנף על ידי כולו, ואין כמן אחד סומך על ידי
 כולו. מיכני' ליה לרבות את האשה – תימה:
 דבפרק "אין מעמידין" (עבודה זרה כ.א.) שמענין
 ליה לרבי יהודה גבי ידמול מיל' – אברה תורה
 בלאו בני אדמו ושמא במקום שהפסוק מוכיח,
 אלא אמרינן: לפי שכל הענין כולו אינו מניב
 אלא קרבן וכו' – בכמה מקומות בעי קרא למעט
 אשה בנן: 'כני ישראל סומכין, ואין בנות ישראל
 סומכות'. וכן (פוסט ג.ב.) "בגביבת" – ולא
 בגביבתה, אף על פי שכל הענין אינו מניב כולו
 אלא בלשון זכר, משום דהוההוה הכותב אשה
 לאיש לכל ענישים שכתורה (קדושין לה.א.) אלא
 חבא הינו טעמא. כדפפרש בירש המורה (ב.ב.):
 מזה דתימא. דתני מיל' – ענין דשוחי כן ביחד בן
 ביבוי. אבל אבא, כיון עונש שניו שיה שיה
 הוא. ותנן: אין הציבור הוהתופין עשיין המורה
 – אשה גמי, כי עברה. לא תילק. קא משמע לך.
 ואם תאמר: ולמה ליה למימר "שכל הענין כולו",
 הוה ליה למימר: לפי שיש לנו ללמוד תולת
 הקדש מסוף הקדש. דכי הוהי דאינא סומכת
 אינה ממידה; ועוד קשה: דתוף סוף הקדש
 כן שחיטה, מתיחילת הקדש בנן סמיכה, ובעי
 אומר – אמר לך דבעלמא לא בעינן בעלים. ועוד

קשה: דאין תרנן במורה (ו.ב.) דאין כותים מנימין בבכור, משום דכתיב "דוא ומורחתו ידית קרש" – היכן קדשה חלה? בבית בעלים, אף סומא – בבית בעלים. תיפול לך,
 דלפינן דתלת טוקס מוסף הקדש דבעלמא ענין קשה: דבעי דתם בתורה (ב.ב.) גוי מזה שמיירי ליהלל מסמיכה דאין גוי סומךן הוא שומה. דרוקוק בני גמרי מחדה,
 דאי חשיב "קרננו" לגבי האי, חשיב נמי לגבי האי. אבל בעלמא, לא ליפי מחדרי כלל. ורבי יהודה ואם לא כתיבי – הא דבעלמא דריש רבי יהודה ויין, פירשתי בסוף "תחלת"
 (מנחות ג.א.) דרבי המוחליל ויין. הבל סומכין – בירש ערבין (א.א.) אמרינן: דבלי – לאיתוי יורש. ותימה: אחגא ליה רישאן ובזון כן קשה: מיהבל מנימין דאמרינן דתם בירש
 המורה (א.א.) דרביה' לאיתוי יורש, ודלא כרבי יהודה, וממתניתין דלעיל שמענין לה דאוקמנא דלא כרבי יהודה ויש לומר: דאורחיה דתנא, בייקן דלא מייירי ליה בלא כן, באך
 רגיל לשנות תורה אתא חזק אורחיה: חזק דבני חדיא בשאר זוכתי. כדאשכחן בחבנותה פפרק "עמרה" (מחב.ב.) דתנן: לעולם היא בירשת אבא כו'. מפושש בנימא: מאי
 "עלמיה"? לאפוקי ממשנה ראשונה. אף על גב דמשנה ראשונה ואחרונה תנן בפפרק "אף על פי" (שם מ.א.) וכן כתיב "כמות" (א.א.) תנן "פירות", משום דאין תנא "אוסרת" – הוה אמיתא
 אוסרת ליבב, אבל חלוצין. אף על גב דהוה מילתא שנועין מכהה מתינתין, דאפילו חלוצה לא בעי, ברקתני (שם ב.א.) כל הילולא חלוצה ולא מיאנא – חזקה חולצת לא
 מתינתא. אלא מאין, אפילו חלוצה לא בעי. עד תנן (שם י.ב.א. הלצ' – בית הלל כמשירין. ואי בעיא חלוצה, אפילו מדרבנא דהו ספקין, כדאשכחן ברין "חלוצה" (שם ב.א.) גבי
 "מת בתוך שלשים. ועמדה ותקדשה, דאם אשת כהן אינה חולצת" – שלא תיפסל לו. ובריש ברכות (ב.א.) גמי אמרינן: מילתא אנב אורחיה קא משמע לך, העריב שמשו אוכל בתרומה,
 אף על פי שהיא משה במסכת נגעים (פרק די משנה ג.) רב חסדא רבי יצחק בר אבדימי – כאן ולקמן פפרק "שתי הלחם" (ש.א.) משמע שהיה חברו של רב חסדא. והוה היה
 רבו

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף צד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכא
 רש"י תוספות

1 **משנה** בחין ובשחטין - בכביש עצרת. ובדר שאין בו רוח חיים - לחם ומנחות. מה
 2 שאין בו כסמיכה - דאין נהגין בשחטין, ואין נוהג אלא בדר שיש בו רוח
 3 חיים. **גמרא** שיבול - שהיא האחד סומך לכל החברים, והלא דין הוא וכו'. בחוברין
 4 = בחבירין. נתמנעה בחוברין - שאין כולם צריכין לזנוף, אלא אחד מניף על יד כולם.

5 ותחריבו ונחפה בחוברין - שהיא כולם צריכין
 6 לזנוף. תנופה שנתרבה בשחטין - בין בשלמי
 7 צבור בין בשלמי יחיד. קא הוי חציצה - וכי
 8 מניף היד יוד על ידי חבירו - הוא יוד הוצת בין
 9 יד חבירו לזבת. ליניף - חד, והדר ליניף חבירו.
 10 תנופה - אחת כתיב, אבל בסמיכה - לא כתיב
 11 סמיכה בהדיא, אלא "וסמך" סתם, ויכול לסמוך
 12 והדר לסמוך. והעלמו - לבחן גדול. הויש
 13 הראשון - מאותו שנים עשר שעוסקים בתמיד.
 14 וסמך עליהם כהן גדול. וחרקן על האשית
 15 נשמט השני והלך לו, ובא חבירו שליש ומושט
 16 לראשון, והראשון - לבחן גדול. משום יקרא
 17 דבין גדול - שהיא נראה כמו שקריבין הוא את
 18 כולו, היה סומך עליהן, ולא שתיהן סמיכתם
 19 נהגת בשחטין מן התורה.

הדרן עלך שתי מדות

1 **משנה** שתי הלחם, דפוס - פורמיא בלעו,
 2 ובגמרא מפרש היאך עשוי. וכשהוא ירוד - מן
 3 התנור. נותנן ברפוס - כדי שלא יתקלקלו
 4 וישברו. **גמרא** הלהל האחת - בלחם הפנים
 5 כתיב ושפת אותם - שימנה ראשונה אהת
 6 עושה מהם, דהיינו בתנור - תהא בלשן
 7 "אותם", דמשמע: שהיה נותן שתיים בשני דפוסין
 8 יחד בתנור. ועדיין היא בצק - נותנה ברפוס.
 9 שהדפוס עשוי כמין תיבה פרוצה, ולמר - כמין
 10 ספינה ורקת, כדפליגי לקמן. ומתקן הבעק
 11 בתוך הדפוס. שהיא עשוי כעין הדפוס, שהלחם
 12 היה לו רפנות ותוך. וכמין דפוס היה לה בתנור
 13 - והיו מסיקין אותו עם התנור, ואופה את
 14 הלחם. וליתרדה - לאורו שרדה לרפוס קמא
 15 שתקנה בו. נפחה - ונריכה דפוס גדול מן
 16 הראשון.

כמין

1 **בחיים ובשחטין, וברך שיש בו רוח חיים וברך**
 2 **שאין בו רוח חיים, מה שאין פן בסמיכה. גמרא**
 3 **תנו רבנן: "קרבנו" - לרבות כל פעלי קרבן לסמיכה,**
 4 **שכבול והלא דין הוא: ומה תנופה שנתרבתה**
 5 **בשחטין נתמנעה בחוברין, סמיכה שלא נתרבתה**
 6 **בשחטין אינו דין שתמנעם בחוברין? תלמוד**
 7 **לומר: "קרבנו" - לרבות כל פעלי קרבן לסמיכה.**
 8 **והתרבה תנופה בחוברין מקל וחומר: ומה סמיכה**
 9 **שלא נתרבתה בשחטין נתרבתה בחוברין, תנופה**
 10 **שנתרבתה בשחטין אינו דין שנתרבתה בחוברין?**
 11 **משום דלא אפשר, היכי לעביד? לינפי פוליהו ביהדי**
 12 **הרדי - קא הווי חציצה. ליניף וליחד וליניף -**
 13 **תנופה אמר רחמנא ולא תנופות. וסמיכה בשחטין**
 14 **ליחא? והתנן: בומין שפתה גדול ורצה להקטיו, היה**
 15 **עולה בכביש והסגן בימינו. הגיע למחצית הכביש,**
 16 **אחז כגן בימינו והעלהו. והושיט לו הראשון הראש**
 17 **והרגלו, סומך עליהם וזרקן. הושיט השני לראשון**
 18 **שתי ידים, נותנו לכהן גדול, סומך עליהם וזרקן.**
 19 **נשטב השני והלך לו, וברך היו מושיטין לו שאר כל**
 20 **האברים, סומך עליהם וזרקן. ובכמן שהוא ורצה -**
 21 **הוא סומך, ואחרים וזרקין? - אמר אביי: תהם משום**
 22 **כבודו דכהן גדול.**

הדרן עלך שתי מדות

1 **שתי הלחם נילושות אחת, ונאפות אחת**
 2 **אחת. תהם הפנים נילושות אחת, אחת,**
 3 **ונאפות שתיים שתיים. וברפוס היה עושה אותן.**
 4 **כשהוא ורין נותנן לרפוס, כדי שלא יתקלקלו. גמרא**
 5 **מנא הני מילי? תהנו רבנן:**
 6 **"שני עשרנים יהיה התהה האחת" - מלמד שנילושות אחת אחת. מנין שאף שתי**
 7 **הלחם היה תלמוד לומר "יהיה". ומנין שאפיתן שתיים שתיים? תלמוד לומר "ושפת**
 8 **אותם". יכול לומר שתי הלחם כן? תלמוד לומר "אותם". הא אפיקתיה?**
 9 **אם כן, ליקא קרא "ושפתם", מאי "ושפת אותם"? שמעת מיניה תרתי. תנו**
 10 **רבנן: "ושפת אותם" - ברפוס. שלשה דפוסים הם: נותנה לרפוס, ועדיין היא בצק;**
 11 **ובמין דפוס היה לה בתנור; וכשהוא ורדה, נותנה ברפוס, כדי שלא תתקלקל. -**
 12 **ולתרדה לרפוס קמא! - כיון דאפי לה נפחה. איחמר: לחם הפנים, כיצד עושים אותו?**
 13 רב

1 **סמיכה** שלא נתרבה בשחטין - תמה: ותרבה בשחטין מקל וחומר מתנופה,
 2 שנמנעה בחוברין, ונתרבה בשחטין? **קא** היא חציצה - הא דבין מניח ידו תחת יד
 3 הבעלים ומניף - פירשתי לעיל בפרק "כל הנחות באות מזה" (א.ב.א.), **בומין** שכן גדול
 4 רצה להקטיו - משנה היא במסכת תמיד (ל.ג.).

הדרן עלך שתי מדות

1 **שתי הלחם** - משנה ובמקרא קרוי לשון זכר
 2 ולשון נקבה. דהבא תנן "שתי הלחם",
 3 ובשמואל (א, ז) כתיב גבי שאול "ונתנו לך שתי
 4 לחם ולקחת מידם". ולעיל פרק "ואלו מנחות"
 5 (נה.ג.) קרי ליה לשון זכר, דקמור "בבא מלחם
 6 גדול", ובתיב (ישעיה נא) "ולא יחסר לחמו".
 7 **והרפוס** היה עשה אותן - אית דרביס "טופס",
 8 וזכר אחד. כמו גיזין (כ.א.): "טופסי גיזין",
 9 פורמיא בלעו. ואי אפשר לברך אם היה מתקן
 10 הלחם מחוץ לרפוס. שהיה הרפוס בתוך הלחם, או
 11 הלחם בפנים. ומתוך הסבירא נראה שיהיה בתוך
 12 הרפוס. אבל מדרקמא בגמרא: וליהרדה ברפוס
 13 קמא ומשני כיון דאפי לה - פפחה משמע
 14 שיהלחם חוץ לרפוס. דאי בתוך הרפוס - כיון
 15 דבפוס דמין היה לה בתנור, היכי מניפתיה: האי אן
 16 הרפוס מניחה? ועוד: וזכבל וזכתא משמע שיהו
 17 מדביקין את הפת בתנור, ואם בתוך הרפוס נותנו
 18 "אי אפשר להדביקה ומתא קרתי" וכשהוא
 19 רודן, נותנן ברפוס - אין לדקדק, דשיך רידיה
 20 מפני הרפוס, ולא מפני שהדביקה בתנור.
 21 **וכשהוא רודן** נותנן ברפוס - הן הקערות של
 22 שולחן. דקמור (מנחות ז.א.): "קערותי" - אלו
 23 דרפוסין, וכן פירש רש"י בפירושי חומשם. שהיה
 24 נותנו בקערות, לאורן אפיהו. ותימה: הא דפליגי
 25 לקמן (נה.ג.) באפיתין, אי דחייא שבת. ולמאן
 26 דאמר: תנור מקדש - דחייא שבת, משום דאי אפי
 27 לה מאתמול - איפסלא בלינה. ולמאן דאמר: אין
 28 תנור מקדש - לא דחייא. הא בן למר ובין למור -
 29 קערות מניקדשו, כדכתיב בפרשת "שני": "ומשחת
 30 בו את אהל מועד ואת ארון העדות את השולחן
 31 ואת כל כליו" ושמו. אף על גב דכתיב גבי שולחן
 32 "ועשית קערותיו", מכל מקום "כלי השולחן" מדיא
 33 לא מיקרי. אי נמי: מאן דמפרש "קערותיו" - אלו
 34 הרפוסים, קסבר: תנור מקדש. אבל מאן דאמר: אין
 35 תנור מקדש - היה מפרש דקערותיו היינו
 36 קערות שהיו נותנים בהם את הלחם על שתי
 37 שולחנות שבאבלם, אחד מכסף ואחד מזהב. על
 38 של כסף - נותנים לחם הפנים בכסיתא, וזעל של
 39 זהב - ביציאתא, אבל אין לפרש דעל שולחן של
 40 משה שבזיכור היו שורדין בתוך הקערות - דאם
 41 כן, שולחן היה מקדש ויהי ממונשה עשר טפחים.
 42 **ושמת** אותם ברפוס - ואם תאמר: הוא
 43 אפיקתיה למר שאפיתן שתיים שתיים?
 44 רש לומר: דאם כן, לכבות "ונתת אותם", אבל
 45 "ושמת" משמע שמה ברפוס.
 46 כמין

רכב מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף צד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 תוספות

כמין חיבה פרצה – שהשולח רחבו משהה לרבי יודעה (מנחות זא, א) ושעה – לרבי מאיר. לחם ארבע עשרה, ורחבו תשעה. ונתנין ארבע כותב רחבו של שולחן, וקופל, לרבי יהודה – טפחים ומחצה מכאן וטפחים ומחצה מכאן, ולרבי מאיר – טפחים מכאן וטפחים מכאן, ונמצא שהיה כמין חיבה פרוצה. שתי דפנות זו כנגד זו, ושוליים רחבין ופרצה מלמעלה. כמין שפניה רוקרת, ואין לה שוליים.

רבי תינאי אָמר: כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, רְבִי יוֹחָנָן אָמר: כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְאָמר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, תֵּינֵי דְהוּוּ יְחָבִי בּוּיָבִין. אֶלְא לְמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת, הִכִּי הוּוּ יְחָבִי בּוּיָבִין? – מְקוּם עֵבֵד לְהוּ. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְאָמר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, תֵּינֵי דְהוּוּ יְחָבִי קְנִים. אֶלְא לְמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת, הִכִּי הוּוּ יְחָבִי? – מוֹחְזֵין עֵבֵד לְהוּ. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְאָמר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, תֵּינֵי דְמְכִיבֵי לִיה סְפִינֵין לְלָחֶם. אֶלְא לְמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת, הִכִּי סְמִיבֵי לִיה סְנִיפִין לְלָחֶם? – דְעִגְלִי לְהוּ מוֹעֵגֵל. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת, תֵּינֵי דְבַעֲיִין סְנִיפִין. אֶלְא לְמָאן דְאָמר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, סְנִיפִין לְמָה לִי? – אֲנָב יוֹקְרָא דְלָחֶם תִּלְתֵּי. בְּשִׁלְמָא לְמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת, סְנִיפִין עַל גְּבִי שְׁלָחַן מוֹחְזֵין. אֶלְא לְמָאן דְאָמר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה, סְנִיפִין הִיאָב מִנְחָה לְהוּ, אֶאָרְעָא מִנְחָה לְהוּ? – אִין, דְאָמר רְבִי אָבָא פֶר מְמַל: לְדָבְרִי הָאוֹמֵר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת – סְנִיפִין עַל גְּבִי שְׁלָחַן מוֹחְזֵין, לְדָבְרִי הָאוֹמֵר כְּמִין חִיבָה פְּרוּצָה – סְנִיפִין עַל גְּבִי שְׁלָחַן לָחֶם מַעֲמִידֵין אֵת הַסְּנִיפִין, וְהַסְּנִיפִין מַעֲמִידֵין אֵת הַלָּחֶם? כְּמָאן דְאָמר כְּמִין סְפִינָה רֹקֶרֶת. מוֹתִיבִי:

כמין חיבה פרצה – שניטל כסידה, ושתי דפנותיה זו כנגד זו. כן הרחם היו לו שתי דפנות, ושוליים רחבים. כוה: כמין ספינה רוקרת – קרוייה ואין לה שוליים, אלא מלמעלה רחבה, ומלמטה כלה וחולכת עד כאבע. כוה: שני ראשיה חזין ורחבין ונברזין למעלה, והלכין נוגעין במים.

ולחבי קרי לה "רוקרת" – שמקרת החולכת מדר. היינו דחיבי ביבין – של לבנה בתוך לחם העליון, כדכתיב (ויקרא כד) "של המערכת לבנה זכה". והדואל היחידים הרחבים, היו יושבים היבזין עליהם יפה. אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקרת היכי יחבי בויבין – הא איך לו שוליים פקום חוה עבדי ליה – בעובד אחד הדפנת היה מתקן ליה ביה מושב. בשילמא למאן דאמר כמין חיבה פרצה – היה הדפנות היינו דחיבי קנים – דקתיני מתניתין: עשרים ושמונה קנים היו עם, שדהו נתון שלשה קנים של זרב על הלחם הראשון והאחד, ראשו של קנה על דופן זה, וראשו (של) אחר על דופן זה, ועל הקנים היה מוסיב לחם אחר, עד שהם של החות זו על זו. ומברזין הקנים בין הלה בתריה. כדי שלא תעשפו. אלא למאן דאמר כספינה רוקרת היכי יחבי קנים – והלא ראשן חזים, ואין יכול לישב של אלה קנה אחד באמצעיתו? מורשא עבדי ליה – אצל הראש, מכאן ומכאן, ומודיק מעט בעצב לקבל את הקנים. בשילמא למאן דאמר כמין חיבה פרצה – שדהו הדפנות וקופות שלה – היינו דסמכי טניפין ללחם, דקתינא מתניתין: ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, שנים סניפין זה ושנים לסדר זה. שהלחם נוגח ארכו לרחבו של שולחן, וקופל למעלה מיכן ומיכן מה שאורך הלחם יתי על רוחב השולחן, והן הן דופני הלחם. ולמאן דאמר כמין חיבה פרצה, כפול, שהדפנות וקופות בשוה. היינו דסמכי שני טניפין – שקורין פריקשי. והעמודים בקרקע ארבות ונבוחות עד לחם העליון סומכין הלחם, שלא יושב ודפנותיו. ולחבי מפרזלין בראשיה כוה: שראשי הקנים של כל לחם נוחות על אותם מפרזלין. אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקרת – עשוין הדפנות בשפיטה. היכי סמכי טניפין ללחם: והלא אין הסניפין נוגעין אלא מעט בראשו של לחם ואין יכול לסמוך שאר דפנותיו על אישבר. דעילי ליה מועגל – אין הסניפין מודיקין וקופין, אלא עשויים כחצי מעגל שקורין צידקלא כוה: ואותו יעגול תחת שיפשו של לחם, וסומך את כל הלחם. וראש הסניף סומך קראש הלחם. מיעגל – צידקלא: כדקתינן "חוני המעגל" של עם נוח (תענית ט"א).

היינו דבעיני טניפין – שאין שוליים הלחם רחבים, ואינו יושב. אבא יוקרא דלחם – שוה מונה על זה כבבדי. תלח – ששבר. כמו "תילוח תילוח" (תולין גג). טניפין על גבי שלחן מנחים – ודעילי ליה. כדאמרן. אלא למאן דאמר כמין חיבה פרצה – דהו דפנותיה וקופותיה. וזו לא מצו טניפין למיחב על השלחן הלחם מעמיד את הסניפין – ששיפשו של לחם מונה על קפולו של סניף. כדאמר "דעילי מיעגל", והסניף מעמיד הלחם שלא יפול.

אבתי ליה לחם הפנים עבדו טפה. כדאמרין בפסחים בפרק 'כל שענה' (ל"א). נמצא שלחן מקדש טובאו ויש לומר: דארתו עובי טפה היה בתוך הקיפול, שהקיפול טפחים ומחצה לרבי יהודה את טפחים לרבי מאיר. **דסמכי** ליה טניפין ללחם – כמין דסניפין רחבין תשעה, כרחבו של לחם. ומפרזלין בראשיה – גבור – פריש בקנטוס: שראשי הקנים של כל לחם נוחות מתחת באותן מפרזלין, והיו הפריצה והן הפריצה לא נעלמה מזה. לרבי יהודה – טפחים ומחצה, ולרבי מאיר – טפחים. מנחת נוחות וקופות. וזו לא מצו טניפין למוחב: ולא טפה, ואמרין לקמן: כיון דלחם היו טפה – לא קחשיב, ודוחק הוא. שרתי ששה לחמים למעלה. אז נבחה פני לרבי יוחנן גופיה, כיון דאמר כמין ספינה רוקרת וירקח לומר: ולא היה לו על גב זה, ואי לכל זה חדר לא סליק שנתו טפה. מאי אן פקך לנאן דאמר כמין ספינה רוקרת היכי יחבי בויבין – הא אין משפיעין השוליים אפילו שנתו טפה זה לומר: דאפילו הכי משמע ליה לחם יחבי בויבין שפיה, דבעינין שלא יחבי דתו זעיק. אהא תמר:

אבתי ליה לחם הפנים עבדו טפה. כדאמרין בפסחים בפרק 'כל שענה' (ל"א). נמצא שלחן מקדש טובאו ויש לומר: דארתו עובי טפה היה בתוך הקיפול, שהקיפול טפחים ומחצה לרבי יהודה את טפחים לרבי מאיר. **דסמכי** ליה טניפין ללחם – כמין דסניפין רחבין תשעה, כרחבו של לחם. ומפרזלין בראשיה – גבור – פריש בקנטוס: שראשי הקנים של כל לחם נוחות מתחת באותן מפרזלין, והיו הפריצה והן הפריצה לא נעלמה מזה. לרבי יהודה – טפחים ומחצה, ולרבי מאיר – טפחים. מנחת נוחות וקופות. וזו לא מצו טניפין למוחב: ולא טפה, ואמרין לקמן: כיון דלחם היו טפה – לא קחשיב, ודוחק הוא. שרתי ששה לחמים למעלה. אז נבחה פני לרבי יוחנן גופיה, כיון דאמר כמין ספינה רוקרת וירקח לומר: ולא היה לו על גב זה, ואי לכל זה חדר לא סליק שנתו טפה. מאי אן פקך לנאן דאמר כמין ספינה רוקרת היכי יחבי בויבין – הא אין משפיעין השוליים אפילו שנתו טפה זה לומר: דאפילו הכי משמע ליה לחם יחבי בויבין שפיה, דבעינין שלא יחבי דתו זעיק. אהא תמר:

אבתי ליה לחם הפנים עבדו טפה. כדאמרין בפסחים בפרק 'כל שענה' (ל"א). נמצא שלחן מקדש טובאו ויש לומר: דארתו עובי טפה היה בתוך הקיפול, שהקיפול טפחים ומחצה לרבי יהודה את טפחים לרבי מאיר. **דסמכי** ליה טניפין ללחם – כמין דסניפין רחבין תשעה, כרחבו של לחם. ומפרזלין בראשיה – גבור – פריש בקנטוס: שראשי הקנים של כל לחם נוחות מתחת באותן מפרזלין, והיו הפריצה והן הפריצה לא נעלמה מזה. לרבי יהודה – טפחים ומחצה, ולרבי מאיר – טפחים. מנחת נוחות וקופות. וזו לא מצו טניפין למוחב: ולא טפה, ואמרין לקמן: כיון דלחם היו טפה – לא קחשיב, ודוחק הוא. שרתי ששה לחמים למעלה. אז נבחה פני לרבי יוחנן גופיה, כיון דאמר כמין ספינה רוקרת וירקח לומר: ולא היה לו על גב זה, ואי לכל זה חדר לא סליק שנתו טפה. מאי אן פקך לנאן דאמר כמין ספינה רוקרת היכי יחבי בויבין – הא אין משפיעין השוליים אפילו שנתו טפה זה לומר: דאפילו הכי משמע ליה לחם יחבי בויבין שפיה, דבעינין שלא יחבי דתו זעיק. אהא תמר:

אם מלמעלה רחבה ומלמטה כלה וחולכת ככאבע. ושני ראשיה חזין, והלכין ונבוחין מלמעלה, ואין נוגעין במים. כן פירש בקנטוס: ומתוך פירושו נראה דפנות הלחם מלמעלה, ושני ראשין חזין, כספינה החדה בראשה ובסופה כדי לרוץ מנהרה, כן הלחם דן בראשו ובסופו (של חו) צד אורך השולחן, ולחבי פריץ: למאן דאמר כמין ספינה רוקרת, היכי יחבי קנים? שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

השולחן ולצד רוחבו, שדיו דופני הלחם מארביין ומתדבקין בעינין זה בשופפין לצד ראשו. ולכן מפרש לקמן שפניו עולל לה קבל מיעגל. אלא מנחה הלחם מאמצעית, לא היה חולק ומגביה בשפיטה מכאן ומכאן, עד שדהו חולק ומרחיב עד משהה טפחים. וזה השוליים הממלאים רחבו של שולחן. ואתו כולל מכאן ומכאן דופן מן ארבעה קנים היו עם, מפרזלין בראשיה, כדי לקבל ראש קנים. שרתי חזין ואין יכול לישב שם אלא הקה אחד באמצעותו: ואף על פי שדיו שם ארבעה טניפין של על זרב ומקום בעינין שיהא לחם מאן חוק באמצעו. לחם יתקפלו מכובד הלחם. ומה שצריך בקנטוס עזרתו כוה: ושם פוסק על אורך שבראשו

רכו מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף צה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)" תוספות

1 א"ן טמאי מתיא מחילתיה, בגון עשוי, שהולגו הפרוכה, דאין מדיעה לטמאי מתים
2 להשתלח, וטמא מת מותר ליכנס למתנה ליה, כדאמרין בסוטה פרק זהה נוטל'
3 (כ.ב.) ובפסחים בריש "אלו דברים" (ס.א.) לא טמא מת בלבד אמרו, אלא אפילו מעצמו,
4 שנאמר "ויקח משה את עמדתו שתי עמר" – שכן במדבריהו, ואם האומר: ודכי יליפין טמא
5 מת מנחה שפא מת דאין לו סדרה במקדש,
6 כדאייתא בסוף עירובין (ק.ב.) המכניס שוקר,
7 למקדש – פטור. ואף על פי שדיו שפאין ארזו
8 של זיקה עמו במדינתו. ומכל מקום קשה את דברי
9 חשביה ברוחא, אפילו מת עצמו ויש לו שמה: דאם
10 כמאן דאמר דכיב. אי נמי: חשביה מינו סדרה
11 במקדש. דיש לארזי דו סדרה. "לשתו ותיבתי"
12 ברויך – אלמא מרת יבש ויש לתקשרה. דאי
13 תקדשה – וטמא מילתא אי אפיק לזו אבראי –
14 ולא בפירוש הקונטרס דמדרש מטעם סליק וינא.
15 דמשום קידוש כלי – וטמא מילתא אי אפיק לזו אבראי,
16 כדפירשית ברפקא ברקא (ס.א.) הואי ר"ל המנחות
17 גלושות בפשוקן, אפילו מנחת מאפה? פירשהו
18 בפרק "כל המנחות באות מנה" (מנחות נה.א.),
19 שהוא קשה כדבר – שכן הוא תלמידי
20 חכמים, כדאמרין בפרק אגב התמיד
21 (ס.א.) כל תלמידי חכם שאני קשה כדבר – אינו
22 תלמידי חכם.
23 ו**מאי** קושיא דילמא עובין לא מקדש תנור
24 מקדש – א"ת: תימה אכתי קשיא סיפא,
25 דקתני: הבית כון גדול – לישתו ועריכתו בפנים
26 אלמא, מרת יבש ותקדשהו ר' לומר. דאף על גב
27 דתשוקן לא משתא, חצי עשרון – מנשה, משום
28 דאמרין בפרק קמא (מנחות ה.א.) הבית כון
29 גדול, רבי יוחנן אמר: אינה קודשת לחצאין,
30 וכדאייתא עובתא אמר רבי יונתא: אן מנחה
31 קודשה בלא שמו. ואם כן, צריך להניח בביתא או
32 בבלי שרת אחד עשרון שלם של הבית, ושלשה
33 לזנין שמו, כדי לקדשן בבלי שרת. ובהוה הביסא
34 עצמה היה נתן הסולת לצד אתה. והשקנו לצד
35 אתה – לפי שצריך אתך כן לחלק הסולת בפני
36 עצמו חצי עשרון, והשקנו בפני עצמו זול המנחה
37 שחיתו ולזו מנחתה בין הערבים. וכיון דאתקדש
38 בבלי שרת – בגיא הוא להשקנו אתך כן בבלי
39 הול. ולא מסתבר למינשו שזיכל לחלק הסולת
40 והשקנו קודם שתתקדש בביתא. וניח תוך הביסא
41 עצמה של שחיתו לצד אתה, ושל בין הערבים
42 לצד אתה. דהוה דריש בפרק קמא (שם) אמר קרא
43 "מנחה מחציתיה" – א"ת: א"ת: ואחר כן חצותה.
44 ומיהו למאן דאמר בפרק קמא (שם) קודשה
45 לחצאין, המנחה משלם ומביא. לא נגרביא אל –
46 להביאה שלם מנחה, קשה מאי שנא חצי עשרון
47 דנמשה, ומאי שנא עשרון דלא נמשה? ויש
48 פירושיה מרשי' שכותב בן סופר "התבולת" (מנחות ג.ב.) לפי שהיו צריכין לעשרון למדוד בו שאר מנחות. כל יחיד המתנות מנחה, ופעמים מוציא לחוץ, אבל חצי עשרון היה מיוחד לבחן
49 גדול, ולא היה צריך למנחת נרבה של יחיד. ולא יתכן טעם זה כלל, דהא בפרק "כל המנחות באות מנה" (מנחות ג.ב.) דרשיתין מקרא. דמנחת יבש לא תקדשה, ומכתיב "חצץ אתפיה
50 בכורם לה" – איתיה חץ לה? לאחרא אפיה. ואף על גב דהוהא קרא. גבי עשרון תביב – לא שנא. ורואה לפרש' לישתו ועריכה ולחם הפנים ושתי הלחם – מרת יבש הוא, דאין בון
51 שמו, ולישתו ועריכתו לא היתה בבלי הלח. אבל לישתו ועריכה הביתין היה בבלי הלח, דיש בה שמון שנמדד בלוג. ומרת הלח נמשחה לכלול עלמא, ובין למאן דאמר בפרק "אלו מנחות"
52 (מנחות עה.א.) בלול סולת, בין למאן דאמר בלולן הלוח – מכל מקום בבלי לשה של עורף, היה בלול, לפיכך צריך בבלי שרת. הוא נקט במתניתין "ביתו כון גדול" – לא דקא, דהוא
53 הדין שאר מנחות הטענות שמון, כדאייתא בתוספתא דקתני: מנחה, יש בה מעשה כלים בפנים טחנתו והרקתו בחוץ, ולישתו ועריכתו בפנים, כל מעשיהו בפנים. וכור כשרות עד שיבואו
54 לבית המקדשה. והא רבא חי' במתניתין אלו הביתין – יש לומר: משום דביתין חלוקין משתי הלחם ולחם הפנים בניי דברים דאלו – לישתו ועריכתו בחוץ, ואין חצו את השבת. ואילו
55 לישתו ועריכתו בחוץ חותמת את השבת. ויחיד רואה דמתניתין גמי קתני שאר מנחות, דקתני בסופא כל המנחות של בון מעשה בלי בפנים, ופירש בקונטרס. לישתו ועריכה – הכל בבלי
56 שרת בפנים ולא בחוץ. ואף על גב דמשמע פירוש הקונטרס, שזו היא גמי פירושו של "ואין בון מעשה כלי בחוץ", והכל הוא מילתא הוא, רואה לפרש' דאין בון מעשה כלי בחוץ –
57 אטותיהו הרקדקא קאי, ולא בעי כלי שרת. כי היאי דהוספתא. **א"ל** רב אשי ברוחא היא – והבית מי ששנו – לא שנה ו. **ד"ר** יוחנן אפיתו לזו אף כי היום יקדש בבלי אפילו
58 ליה בלינה – ואף על גב דאין כלי שרת מקדשין אלא בזמן, וזו היא ומנו בערב שבת – לדבריהם קאמר לזו, כדפירשית בסוף "התבולת" (מנחות ג.א.) ויבדור המתחיל אפי' להו,
ככל

1 ורבי אליעזר דמיקל הוה, מיקל הא. דהשתא גמי א"ן טמאי מתים מותרים מןהשתא חוץ
2 לזמנה שלחם. טמא מת אינו אסור אלא בערב לבלבד, ועבשי שולגולל פרוכת – אן
3 מדיעה לטמאי מתים להשתלח. טמא מת מותר ליכנס במתנה ליה, דכתיב "ויקח משה
4 את עמדתו שתי עמר" – במדינתו. וכדאמרין בפסחים (ס.א.) ובלבד שלא יכנס למתנה
5 בשנתו, דהיינו עורה. וזה רבנן דאמר: אף על
6 פי שטמאי מתים אן משתלחין, וזבים ומצורעים
7 – משתלחין. **משנה** לישתו ועריכתו בחוץ
8 ואפיתו בפנים – מפרש בגמרא. ואין זהות
9 את השבת – ובשורת בבית פני – ככל
10 ירושלים, דקא סבר אפיתו גמי בחוץ. **גמרא**
11 א"למא מרת יבש – מכל עשרון שנמדד בו.
12 נתקדשו – ואי נפק – מןספא כדאמר. הקשה –
13 בתירוקי זו. **א"ר** קשה – ודכב ומתחיל לתוך
14 הלכה כדבר, א"פסולו בלינה – וככל המנחות,
15 משנתקדשו בבלי – נפסלים, והאי, כיון
16 דאיקדשו מאתמול בתנור – אפסילו בלינה קודם
17 שידרנו על השולחן. בפקום דזיזים – ולא
18 בעורה ממש, אלא בחוץ אפיתו בתנים וזיזים
19 שלע אדמיך, ושניהם – רבי יהודה רבי שמעון.
20 בחול – בערב שבת אשכחנזו דוד לבתיה –
21 דקאפו ליה. דרף חול קא אפיתו – כלומר, בחול
22 אפיתו ליה? בתמייה, אף כי היום יקדש בבלי
23 – תנור ואפסילו ליה למנחי בלינה, א"למא תנור
24 מקדש ודוחה שבת. מידי תנור מקדש – דראים
25 אחם שלא יפסל בלינה, ואף כי היום יקדש
26 בבלי בתמייה קאמר לזו. וחי היום יקדש בתנור?
27 דנפקא ליה בפעילה – דכיון שסילקו (ב.) מותר
28 לבתנים, וכל שיש לו שנת הותר לבתנים – אן
29 בו מעילה, ולא מביעא דן שבת סתלק,
30 אפילו זה אן היום יקדש בבלי שסידרתם על
31 השולחן, הבו להו.
מסבין

גמי [בעיני] וריון! ויא לישתו [ועריכה] לא בעיני וריון – אפיה גמי לא בעיני וריון! אלא דרב
אשי ברוחא היא. "דבי יהודה אומר כל מעשיהו בפנים" [וכו.]. אמר רבי אבהו בר קהנא:
ישניהו מקרא אחד דרשו "והוא דרך חל אף כי היום יקדש בבלי", רבי יהודה סבר: בחול
אשכחניהו דקא אפו ליה, אמר להו: דרך חול קא אפיתו ליה? אף כי היום יקדש בבלי,
אפסילו ליה בלינה. רבי שמעון סבר: בשבת אשכחניהו דקא אפו ליה, אמר להו: לא דרך
חול בעיתו למיעבדיה? מידי תנור מקדש? שילון הוא דמקדש. ומי קצות אקרת דבשעת
אפיה אשכחניהו? והכתיב "וימן לו תפתן קדש פי לא היה שם לחם פי אם לחם הפנים
המוסרים מולפני ה'!" אלא מאי "דרך חל" דקא אמר להו? – ה"ב קא אמרו ליה: ליפא לחם
פי אם "לחם הפנים המוסרים מולפני ה'". אמר להו: לא מביענא האי, דכיון דנפק ליה מפעילה,
דרך חול הוא, אלא אפילו האידן גמי דהיום יקדש בבלי" הבו ליה לדיבול,
מסבין

מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף צו עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
רש"י

כלל אמר רבי עקיבא כו' – בפרק "דבי אליעזר" אמר אם לא הביא (שבת קל"ג.) ובפרק "אלו דברים" (פסחים ט"ו.) פסק רבי עקיבא – משום דאיכא צריכותא גבי פסח ומילה, אבל הבא – ליכא צריכותא. ומילין אמילתה דרבי עקיבא לכו לא צריכותא, דאשמעין בכל דותא ומאי דתי שבת. כלל – בליל שני שיהו מבוקש אורכן לארובו של בית – גמלא תניא: חוץ מנחה, חוץ מנחת הערב וחוץ מלחובו של בית, ובשולחן מנחה פליגי רבי ורבי אליעזר ברבי שמעון, ומתניין רבי, דאמר: מרחח ומערב מנחתו, שאלו את רבי זו מנח – אמתניין קאי, וקאמר: מרחח שלב מנחתו יש בך משעה שלב בפנים, ולא לענין קמיצה מכלי שרת וקידוש קומץ בכלי שרת איירי – דבאיך איתן מנחת, איירי בבבלי חטאת ואשם ופניה מנחה, ולא מירי בקידוש קומץ כלל. ומתקיים "והיא תזכור" עפ"י פ"ל לעיל בסוף פרק "תורתה" (פסח.) מה נעלה על טענה בלי, דכתיב "ויקח את האמלח" – אף על פי שטעון בלי, ומקמי' כנגד שחיטה, וקודשו קומץ כנגד קבלה, כדאמר לעיל בפרק שני (ז.ג.).

אלא אבא בלישה ועריכה אפי' של מנחה מירי, דאיחשב אפי' דמנחה ולישול דהתא ואשם, מהו ד'ן טעון בלי – דכתיב "ובלי חרס אשר בחולש בן ישר, ואם בכלי נחשת בחולש". ומי'ד מוח ארזי, דלא תרימי' חובב קאמר, אלא כדריש גמלא: דכתיב "אשר בחולש בן, ואין כישול בלא בלי, ובפנים משתעי קרא, דאי בחוץ – דרי חטאת ואשם נפסל ביבא. ועוד כתיב ביה "בלבתי הוציא אל החרוץ החיצונה, אף אפה קודמו טעון בלי שרת, וזכר הדין לישא ועריכה. ורבי'ן לדרקו: לאו מנחה אימערך – קאי, לא למנחת מרחב ומירשת ומפאח חור – דהא כתיב ביה כל' ואכלו למנחת סלת – אין בה אפי' קודם קמיצה?

והאיכא בויבן – דההיא בקונטרס: אמאי פריך דבי, דקא שולח לא מקדש להו לביבוי' ונראה: דלא שיה (ליח) מירי, דהא אמרין בפרק קמא (מנחות ז.א.) דקומץ מנחה מכלל עפ"י גבי קרקע, כשן מעיניו מבידוק בויבן – משמע דדיו' כמנח קומץ גבי עפ"י השתח.

לחם הפנים אמרו לו, ורבי ככר נאמר "ונתת על המערכת לבנה וזה" – אמר לחם, רבי ככר נאמר "ועליו מנחה מנשה". וארבעה סעיפין של ירוב היו שם מופצלין מראשיהו, שהיו סומכין בהם, שנים לסדר זה ושנים לסדר זה, ועשרים ושמונה קנים פחצי קנה חלול, ארבעה עשר לסדר זה וארבעה עשר לסדר זה. לא סידור קנים ולא נמולתם ומהך את השבת, אלא שנים מערב שבת ושמונה ונתנו לארובו של שלחן. כל הפלים פוחה ארבע ארבע לארובו של בית. ונראה "כל המנחות אלו זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את החמאת אמר לחם, רבי הוא אמר "ויאמר אלו זה המקום אשר יבשלו שם הכהנים את החמאת ואת האשם אשר יאפו את המנחה לבלתי הוציא אל החיצו' החיצונה", מנחה דימאי ד'אשם וחמאת, מה אשם וחמאת מעונין פלי, אף מנחה נמי מעונה פלי. "השולחן ארובו עשרה". אמר רבי יוחנן: לדרבי האומר מפתחים ומחצה פופל, נמצא שלחן מקדש חמשה עשר מפתחים למעלה. לדרבי האומר מפתחים פופל, נמצא שלחן מקדש שנים עשר מפתחים למעלה. והאיכא קנים? קנים שקיעו משקע להו. מאי טעמא? משום איעפאש לחם, סוף סוף קא מעיפאש לחם! דמנכה ליה פורתא. והאיכא הוהא פורתא? מין דלא הוה מפת לא חשיב ליה. – והאיכא בויבין! – בגוויה דלחם הוה ירובי, ולבתי' לחם הוה קמיני. – והאיכא קרנות! – קרנות לגוויה דלחם פי'ף להו, ולחם עליוהו נח ליה. והאיכא

מסוכן הוא – שאחזו בלומסו, ותנן מי שאחזו בלומסו – מאבילין אותו עד שאחזו עיניו, איבילו ביום הכהנים. ויזמא בפרק בורא (פסח.) בגמרא פליגי – מר גמיר ליה מרביה דחורו מקדש, ומר גמיר דלא מקדש. ויקא נמי – דבגמרא פליגי, ולא בקראי, ומתקט הא לישנא "לעולם יהי רגיל לומר" כו'. **משנה** הבית כהן נזול לישון ועריכתו בפנים – ולדברי רבי אלו חצי עשרון שהיה חולק בו עשרתו של כהן גדול – נמשה. והאי דלא משחו עשרון שלם – מנפי' שכל אדם מדרד בו מנחתו, דפעמי' שמוציאו לחוץ. אבל לו אינו מנזר אלא לכהנים לחצות בו עשרונים. ושאי אפשר – אפייתן אי אפשר לעשות מאתמול, ולא לישא ועריכה. דכיון הקדשה בכלי – מופסל בלינה. מעשה כלי – לישא ועריכה – ובל בכלי שרת בפנים. ולא בחוץ. וקרותיה – אודיה מרובק בצק כלא זויה. ליען קרים. ואודיה חקר – ארבע אצבעות. כל אפה נמעה – בין שתי הלחם ללחם הפנים. בין בשיער רחב בין בשיער אורך וקרנות. ור"י ה"ו – דוד – שתי הלחם אורכה – ו, ורחבה – ו, וקרנותיה – ד, ור"י – לחם הפנים ארכו – ו, ורחבו – ו, וקרנותו – ו, ויהא לו פנים – דפנות. ולישנא אחרת: איהו לו פנים – וזויה, וזו'ן חן הקרנות. שריה עשירי והנה ופניה כדכתיב "אמתים ארכו ואמה רחבו". ורבי יודיה לטעמיה. דאמר: אמת כלים – באמת בת חטאת. ונתן אורכו של לחם כנגד רחבו של שלחן, ובפל' – לחלום. שפתים ומחצה – למעלה מיכן ומיכן, ובזו'ן חן הקרנות, ונמצאו וקפדת בשה לשפת השלחן, ולמאן דאמר כמנח פסחה וקודת – הוה חזר דפנתו הולכות וקופות בשיפתו. ונמצא ארכו מלא רחבו של שלחן – ורחבן מרוקח חצי אורך השלחן, וכשהיה סודר האור אצלו, נמצא שלחן כולו מלא. אורכו שנים עשר – רבי נאמר ונראה, דאמר: כל האמות היו בכינותיה, והלחם עשרה. דבאי' לא פליגי, ומפתחים ריח כמאנצן – בין שתי הסדרים. דרחוב הלחם אינו את חמשה רשע וחסידים מחזיקים עשרה שפתים אחרת. השלחן – פשו להו שפתים, והם ריחן בין סדר לסדר, שנתא רוח מנשבת בהם. שלא יתעפשו. אמר שולחן אוטר שם – באותו ריחן שבין סדר לסדר, בו נתונן בויבם. על אחרת – ע"י סענון. ומקלי' פמה – דהי' מעונה "על" בעלמ' הפשוטות – לת רבי'ן

הקנים באותן פיצילין, ודריבה פיצילין ש' כהן למנחן הקנים. עשרים ושמונה קנים – כנגדא מפרש כמה קנים ללחם. לא מירי הקנים – במערכת החודשה, ולא נטילתן כלל משעה ודחה שבת. שופמן – מבין כל לחם ולחם. ומנחתו לארובו של שלחן. למזרז מסדר הלחם. ולמוציא שבת נתון הקנים בין כל לחם ולחם. כמנשעין כל הפלים – כגון שולחנות, אורכן לארובו של בית, ממוחה למערב. **גמרא** זו מנח – שדמנחתו טעונת כלי' מה הפאת ואשם מעונין בלי – דכתיב "אשר יבשלו, ודכתיב כישול בלא בלי. ובפנים משתעי קרא, דכתיב "ויקח עמו" – לבלתי הוציא אל החיצונה" (חטאת ע"פ שפוחים – שני טפחים ומחצה לכל לחם, והם של חלות זו על גב זו – נמצא שלחן מקדש כו'. ונפקא מינה. דאי חיב באורי השלחן מירי, בתוך חמשה עשר טפחים – מקדש ליה. ליפסל בלינה. והאיכא קנים – שבין כל לחם ולחם, ואיכא טפח משקע להו – פגומות עושה בלחם, בעד שחיה בצק, והקנים היו משוקעים בהם, ואינו מנכה הלחם. וקא פריך מאי טעמא כ'לומר, מרוב קנים מאי טעמא חוץ בין כל לחם? משום עיקשוי' – שיחא אורי בתניתם, שלא יתעפשו. סוף סוף – כיון דמשקע להו, ליכא אריא, ומעפיש הלחם. פורתא – שלא יא' משוקע כל כך. והאיכא בויבין – קשיא ליה אמאי פריך דבי, דהא שלחן לא מקדש להו לביבוי'ן? והאיכא קרנות – שובלתי'ן, ועשוין בראש הדופן. והאיכא

מנחות. פרק אחר עשר - שתי הלחם דף צו עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזון)

1 לא היה שם טעמין - תימנה, לרבי יוסי, מה הן "קשוותי דקראי דלמאן (בזא, אמרין):
2 "קשותי" - אלו הספינן, ו"מנקותין" - אלו הקנים, ורבי פירש בפרוש מושב:
3 שחלקו בהן חבמי ישראל, ואית דאמר אפיכא, ואונקלוס שחרגם "מנקותין" - מכליליה,
4 כמאן דאמר: מנקותא אלו, ולא מיצני מנקותא אלו בתלמודא שלנו. ומכליליה,
5 נמי יו לישב אקנים נמי, שגם הם היו סופין

6 והאיכא מספרתו! - כמאן דאמר מספרתו למיפה
7 היתה, ולמאן דאמר מספרתו למעלה היתה - פרקו
8 הוה מפיקא, ולתם בגויה דשילוח הוה יתיב. כרתנא,
9 רבי יוסי אומר: לא היה שם טעמין, אלא מספרתו של
10 שילוח מעמדת את הלחם. אמרו לו: מספרתו למיפה
11 היתה. אמר רבי יוחנן: לדברי האומר מספרתו למיפה
12 היתה, טבלא המתהפכת - כמאן. לדברי האומר
13 מספרתו למעלה היתה, טבלא המתהפכת - חייבי
14 לך. - מנבלל שילוח, בר קבילי טומאה הוי? כלי
15 עין העשוי לגנת הוא, וכל כלי עין העשוי לגנת
16 אין מקבל טומאה, מאי טעמא? דומיא דשק בעינו,
17 מה שק מנטליל מלא וריקן, אף כל מנטליל מלא
18 וריקן! - שילוח נמי מנטליל מלא וריקן. כדריש לקיש,
19 דאמר ריש לקיש, מאי דכתיב "על השילוח הזהור?"
20 "זהור" - מנבלל דאיכא טמא. אלא, למיפא שפגיתין
21 אותו לעולי גרלים וקראין בו להם, ואומרים להם:
22 ראו חיבתכם לפני המקום. כדברי רבי יהושע בן
23 לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי: גם גדול נעשה להם
24 הקנים, סילוקן כסידורן, שנאמר "שלוש לחם הם
25 ביום הקחן". - ותיפוק לי מישום צפיו! מי לא
26 תנן: השילוח והדולבקי שנפחתו או שחיפון בשיש,
27 ושיר בקון מקום הנחת התיבות. שיר - אין, לא שיר -
28 אומר: מקום הנחת התיבות. שיר - אין, לא שיר -
29 לא! וכי תימא: קאן - בציפוי עומד, קאן - בציפוי
30 שאינו עומד, והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן:
31 בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד? בשיפוח את
32 לבוין

1 והאיכא מספרתו - טובה טפה, וכי מסר לחם עלה, היי ששה פנים. למה
2 היתה - ארבעה דפן רובין פתח קבועים על צידוין ולא על רובן, כותב. ארבעת
3 רגליו של שילוח, לארבע רוחות. והיה השילוח העליון מונח על אותו דפן בעין כסו,
4 כשרוצה - ונטולו משם, שלא היה קבוע עליהם. פיקורן - ספקין - בעין פרקין,
5 כלפי היתה וקופה בשוה, אלא המשתפכת -
6 כלפי חוץ, ואין הלחם סודר עליה. כרתנא
7 דאיכא למאן דאמר דמספרתו לנטה היתה,
8 קבוע בגרלים. אבל העליון היה חלוק משני
9 צדיו, ואין לו בית קבול. טבלא המתהפכת -
10 שיכולים להשתמש בעדו או כמו בעדו, זו השלכה
11 היא משיב צדדיה. טמא - בשילוח של מקדש
12 שזדה מקבל טומאה, כדמפרש לקמן, ואין טבלא
13 וזו כשאר פשוטי כלינו, עליו, דרחבה היא בית
14 קבולה. כל פשוטי כלי עץ דהויין למרס
15 מקבלין טומאה, כדמפרש בהדיא בכבורות בפרק:
16 "על לא מביין (הרשב"א), דרפיכין חמץ: וכלי
17 ששק, דליה לית תוך מדאוייתא מי הוי בר
18 קבולי טומאה: והא דומיא דשק בעינו; ומשני:
19 בתוך דחו למרדוסת. לדברי האומר לעלה
20 היתה - היא ומקבל טומאה - מושם דאית ליה
21 בית קבול ואינה מתהפכת, טבלא המתהפכת
22 תבעי לך. סודר מבלל שפא - הוא עשוי
23 לנתח, שאין מנביתין אותו, ואינו דומיא דשק.
24 ביום הלחון - היו חים. ותיפוק לי - דאפילו
25 אין מנביתין אותו מקבל טומאה. מישום צפוי
26 דהוי מתכה, ולא איתקש לשק, אפילו עשוי
27 לנתח מקבל טומאה. מי לא תנן - דאולנין בתר
28 צפוי, הדולבקי - פלדשטור של עור, ואובכין
29 צפוי, ששיש - דהיה ליה ציפוי של אבנים,
30 וכלי אבנים לא מקבלי טומאה. שיר אין -
31 דכיון דאיתיהיב ביה כולי האי, דחוי למיביתין
32 ראשונה - מקבל טומאה. לא שיר לא - אלמא
33 אולנין בתר צפוי. וכי תימא - דאין דאולנין
34 בתר צפוי - בציפוי עומד, קבוע במסמרות,
35 ושילוח של קדש - לא עומד הוא. והא בעא
36 מיניה פי' - הא דשילוח הדולבקי דאולנין בתר
37 צפוי: בציפוי עומד, או אפילו עשוי עומד:
38 לבוין

39 נמי, והיא שתיא - לא כריי יוחנן, ובמסקנא לא קאי. אי נמי: הא דמביעי לן הכא בטבלא המתהפכת - היינו משום דטבלא משמשת את האדם ומשמשת ממשי
40 אדם, כרתנא ברתה כדמיס בפרשה יחדי ביום השמיני: "ובלי עץ" - יכול אף הסולם הקובל והמנורה: תלמוד לומר "מכל כלי עץ". יכול שאני משמשת
41 השולחן ואת הטבלא והדולבקי: תלמוד לומר "כל כלי" - ריבה. ומה ראות לרבות אלו ולהצטית את אלו, אחר שריבה הכתוב ומיעט: תלמוד לומר "שק" - מה שק מיוחד,
42 משמשת אדם משמשת השמים. אף אני ארבה את השולחן ואת הטבלא והדולבקי - כמשמשת אדם את השולחן ואת הטבלא - ומה שאין אית את הסולם - כמשמשת אדם
43 ואינו משמשת את השמים. והקבל ותחתיה הדגנרה - כמשמשת את משמשת אדם ואינו משמשת אדם. ועל כרחק, כמשמשת אריון למרס מיידי - מכל נקט מסא כה
44 והסל, והיה ליה לרבייתו נמי ממשבב. ובשארם ביה קבול - מלא קאמר "מה שק מנטליל מלא וריקן". מביעין לן הכא אי דאמר גמורה היא לו, או אסמכתא
45 בעלמא, משום דעל כרחן אפילו למאן דאמר מספרתו למטה, אף על פי שכל הדרשות צריכות להיות הדרות בתנים לרביי משמשת אדם ומשמשת השמים. ארם, והשולחן
46 הטהור איצטריך ללמד שגמדיהו אלו לעלי רגלים - מכל מקום לעינן טבלא, לא דרש אומר גמורה היא. וטבלא המתהפכת נפקא לן מישולוחן והטהור, שהיא של נתחומין,
47 דפשיטא לן דהיא רבנן - אינה משמשת אדם ומשמשת כל דוכתא דפשוטי כלי עץ. חייבי טומאה כבית קבול. כדפריש קונטרס הבא. דומיא טעמא
48 טמא במוקדשין שבדק קרומיה של קנה ושחט בה. ועל כרחק, כמשמשת אדם, דעולה טעונה כלי. ובפרק "בכל מביעין" (עירובין לא,א), דקאמר: דשקיל לה בפשוטי כלי עץ.
49 ובפרק "כל הכלים (שבת קכג,ב) בני קנה של ותיס, דפריך בגמרא: פשוטי כלי עץ הוא! ובפרק קמא דשבת (טז,א), כלי עץ, כלי זכוכית - שפשוטין שחרין אפילו מדרבנן,
50 דומיא דכלי זכוכית וסיכה כחיצין זכוכית - כשהיה, בפרק קמא דסוכה (יב,ב), ואי מקבלי טומאה אפילו מדרבנן - הוין פסילי לסיכין, דאמר מר. אפילו מטליתין שאין
51 כן שלש ואוביית פשתן - פסולין, אף על גב דלא הוין מקבלי טומאה, כל הני לא דמו לשל נתחומין, דחייבי טומאה כבית קבול. כדפריש קונטרס הבא. דומיא טעמא
52 טמא בטבלא המתהפכת מדאוייתא למאן דאמר: מספרתו למטה, ואי היה מצי לממר דשל נתחומין הוי כטבלא דמשמשת אדם ומשמשת אדם, כל שכן דניחא טפי, דלא
53 שייך לכל בני תורתן אפילו מדרבנן, ורבינו שמואל פירש שם: דהדיא מסקנא לא קיימא. ורבינו חנניו פירש: דהיינו טעמא וטבלא המתהפכת - לפי שיש לה בית קבול
54 למטה בנו שילוח, ואין דאמר מספרתו למטה, ועיקר שם משא פשוטי כלי עץ שאין להם בית קבול ללל, ואי אפשר ליהות כן. לפירושה, למאן דאמר מספרתו למטה
55 היתה - דהמסר קבועה בשולחן, ובפרק קמא דסוכה (הא) מוכח דברגלים היתה המסגרת, ולא בשולחן. דפריך: וילף מר, דאמר מר, כי שדוא; ומשני: דבין כל מבלי,
56 ואין כיון בהם כלי. פירקין מסגרת נמי הוי כלל הוא! ומשני: מספרתו למטה היתה. כלי עץ העשוי לנתח הוא - דמה שמסקלם אלו סילוקו מסעט - אין זה
57 מטלול, כיון כי המוקדש קבוע. סילוקין - סידורו - היינו למאן דאמר: אפיתו ורחה שבת, דתורו מקדש. ולמאן דאמר, אין אפיתו ורחה שבת - לאו בשעת סידור.
58 כאן בציפוי שאינו עומד - היה מצי לאקשו מילחון דמשה, דציפוי עומד הוא. אי נמי: ליה חזיר (בית קורח) עשה אלא בעי דמשה, דאמר בפרק בתרא דברכות (נז):
59 שלש ארונות עשה בצלאל, אחד של עץ וטעם של זהב, ועדו של לפרש. דיעמד קיי - כשהציפוי עב חזוק, וראוי להשתמש עליו בפני עצמו, אפילו כי שקלת ליה לעץ.
60

מנחות. פרק אחד עשר – שתי הלחם דף צז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלג

לבזוין – שפח כסבין שולחן, והיא מסורת. ובי תיבא – עצי שיטין שרולחן חשיבו, ולא בטלי ולא מקבלי טומאה אגב ציפי א לא לא ומגבידן אותן. לא שנו – רדבי חספן בשייש דאולין בתר ציפי. אלא בבלי עין אבסלטוס דלא חשיבו במנסמס. מקצועותיו לו – שהיה מרוביט. שולחנו של ארם ככפרי עליו – דתתן פרוסה לאורדום. מנא דתי מילא – דרעבידן טניפק דרפוטין – שנערך ונילוש ונאפה בתן.

לְבוּבוֹן אוּ בְשֵׁלָא חִיפָה אַתְּ לְבוּבוֹן? וְאָמַר לִיה:

לֹא שֵׁנָא צִיפּוּ עוּמְדוּ וְלֹא שֵׁנָא צִיפּוּ שְׂאִינוּ עוּמְדוּ,

לֹא שֵׁנָא חִיפָה אַתְּ לְבוּבוֹן וְלֹא שֵׁנָא לֹא חִיפָה

לְבוּבוֹן! וְכִי תִימָא: עֲצֵי שְׂיֹשִׁים חִשְׁבִּי וְלֹא בְּטָלִי

הַיְנִיחָא לְרִישׁ לְקִישׁ דְּאָמַר: לֹא שֵׁנָא אֵלָא בְּכָלִי

אֲכַסְלוֹס הַבָּאִים מוֹדִינָת הֵים, אָבֵל כְּלִי מִסְמָם

חִשְׁבִּי וְלֹא בְּטָלִי, שְׁפִיר. אֵלָא לְרִבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר:

כְּלִי מִסְמָם נִמְי בְּטָלִי, מֵאי אֵיפָא לְמִימְרֵי? שְׂאִינוּ

שֹׁלְחָן, דְּרַחֲמֵנָא קְרִייה "עֵץ", שְׂנֵאמָר: הַמּוֹצֵב עֵץ

שְׁלֹשׁ אַמּוֹת נִבְּהָ אֲרָבּוּ שְׁמִים אַמּוֹת וּמִקְצֵעוֹתָיו

לוֹ אֲרָבּוּ יְקִרְתָּיו עֵץ וְיַדְבֵּר אֵלַי יְהִי הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר

לִפְנֵי ה'." פֶּתַח בְּמוֹצֵב וְסִיּוּם בְּשֹׁלְחָן! רַבִּי יוֹחָנָן

וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמְרֵי תְרוּיָהוּ: בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ

קָיִים – מוֹצֵב מְכַפֵּר עַל אֲדָם, וְעִשְׂוֵי שְׂאִין בֵּית

הַמִּקְדָּשׁ קָיִים – שֹׁלְחָנוֹ שֶׁל אֲדָם מְכַפֵּר עָלָיו.

"אֲרָבֵעַ סַנְיִפִין שֶׁל יְהוָה הֵיוּ שֵׁם" (ובל). מֵינָא

הֵנוּ מִיָּלִיד? אָמַר רַב קַטְנִינָא, אָמַר קְרָא "עִשְׂוֵי שְׁבִית

קְשֶׁרְתָּיו וְכַפְתּוֹ וְקִשְׁתּוֹ וּמִקְצֵעוֹתָיו". "קְשֶׁרְתָּיו" –

אֵלּוּ דְּפוֹסִין, "כַּפְתּוֹ" – אֵלּוּ בּוֹיָבִין, "קְשֶׁרְתּוֹ" –

אֵלּוּ כְּסִפִּין, "מִקְצֵעוֹתָיו" – אֵלּוּ קָיִים, אִיפֵךְ

בְּהוּ" – שְׂמֹסְכְּבִין בְּהוּן אַתְּ הַלָּחֵם. מוֹתִיב רַבָּא:

לֹא סִידוּר הַקָּנִים וְלֹא נִטְוִלְתָּן דוֹחוֹת אַתְּ הַשְּׁבִית.

וְאִי סִלְקָא דְעָמֶד דְּאִוְרִיחָא, אֲמַאי אֵין דוֹחוֹת

אַתְּ הַשְּׁבִית? הַדְר אָמַר רַבָּא: לֹא מִלְחָתָא הוּא

דְּאָמְרִי, דְתַנָּן, כֹּלֵל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כֹּל מִלְחָתָה

שְׂאִפְשֶׁר לָהּ לְעִשְׂוֹתָהּ מְעַרְבַּ שְׁבִית אֵינוּ דוֹחָה

אַתְּ הַשְּׁבִית, וְהֵנוּ נִמְי אֲפִשְׁרֵ דְלֹא דְחִי שְׁבִית

עָלֵיהּ, טַעמָא מֵאי? דְלֹא לְעַפְשֵׁ לָהֶם, בְּכִי הָאִי

שְׂעִירָא לֹא מוֹעִפֵשׁ. פְּרִתְיָא: צִידָ? נִכְנָם מְעַרְבַּ

שְׁבִית, וְשִׁמְטָן, וּמִנְתִּין לְאַרְבּוּ שֶׁל שְׁלֶחֶן, וּמוֹצֵאי

שְׁבִית נִכְנָם, מְגִיבָה רְאשֵׁיהָ שֶׁל חֶלֶה וּמִכְנִים קִנְהָ

תַּחְתֵּיהּ, וְחֹזֵר וּמְגִיבָה רְאשֵׁיהָ שֶׁל חֶלֶה וּמִכְנִים

קִנְהָ תַּחְתֵּיהּ. אֲרָבֵעֵה חִלוֹת צְרִיכוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁלִישֵׁה

קָנִים, הֶעֱלִינָה אֵינָה צְרִיכָה אֵלָא שְׁנַיִם, לְפִי שְׂאִין עָלֵיהּ מְשֹׁאֵי. הַתַּחְתִּינָה אֵינָה

צְרִיכָה כֹּל עֵקֶר, לְפִי שְׂמוּנָתָה עַל טְהוּרָו שֶׁל שֹׁלְחָן. תַּנְן הַתָּם, רַבִּי מֵאִיר אֹמְרִי:

כֹּל אַמּוֹת שְׁהוּוּ בְּמִקְדָּשׁ – בִּינוּנָת, חוּץ מִמוֹצֵב הַיְהוָה וְהַסּוֹבֵב וְהַסּוֹד. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרִי: אַמּוֹת בְּנֵין – שִׁשָּׁה

מִפְּחִים, וְשֶׁל כְּלִים – חִמְשָׁה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְיִשְׁרֵם מִקְרָא אֶחָד דְּרִישׁ: "וְאֵלֶּה מוֹדוֹת הַמּוֹצֵב בְּאֵמּוֹת אֶמּוֹה וּמִפְּחֵה

כְּלִי אֲבַסְלוֹס – שֶׁמֶס, מִקְסָם דְּבַרפִּיק דִּם חֲטָאָת" (ובחספן זרא.) מִייתוּ לוֹ גְּבִי עוֹרוֹת. שְׂאִינוּ שְׁלֹחַן דְּרַחֲמָנָא קְרִייה עֵץ – תִּימָה: דְּבִסְחָן "דוֹמֵר בְּקוֹדֵשׁ" (תניגה כ"ב.) תַּנְן: כֹּל הַבְּלִים שְׁהוּוּ בְּמִקְדָּשׁ טַעוּנִין טַבִּילָה, חוּץ מִמוֹצֵב הַיְהוָה וְהַסּוֹבֵב וְהַסּוֹד. מַפְנֵי שְׁחָן בְּקִרְקַע, דְּבִרִי רַבִּי אֵילֵעֻזֵר. וְהַכְּמִים אֹמְרִים: מַפְנֵי שְׁחָן מַצּוּפִין. וּמְפִישׁ בְּגוּרָא: וְהַכְּמִים מִמְּמָאן, מַפְנֵי שְׁחָן מַצּוּפִין. וְהַשְּׂחָא מִחַ בְּכִי אֵל דְּרַחֲמָנָא קְרִייה נִמְי

לְמוֹצֵב "עֵץ", דְּרַבִּיכִי "דוֹמֵמוֹב עֵץ שֶׁל אַמּוֹת! וְעוֹד קִשָּׁה: דְּהַבָּא מַצּוּפֵה דְרִצְפִי בֵּל טַבִּל גְּבִי

שְׁלֹחַן וְדוּלְבִיק הִיכָא דְלֹא שִׁיד כְּלוּם, וְלֹא יִדְךָ לִישָׁנָא קִאמֵר הָחֵם דְּחַמְסִים לְדַרְבִּי רַבִּי אֵילֵעֻזֵר

קִאמְרִי לִיה: מֵאי דְעִרְחִי? דְּהַסְרֵתָה לְהוּ מַטְעֵם

צִיפּוּיִן בִּגְדִיהוּ, וְיֵישׁ לָךְ לְטוֹרֵד מַצּוּפֵם עוֹן לֹא שְׁמַעְתָּ

דְּהָא דְרַבִּיכִי "דְּמוֹצֵב עֵץ" – לֹא אַמּוֹבֵב קִאי, אֵלָא בְּדַמְרוּתֵם יוֹנְחָן. "מְרוּחָא לְדַלְבֵּק מִבְּרַחֲא,"

וְיִדְךָ לִישָׁנָא סַבְרָא דְאִפּוּלוֹ לֹא קִאי אֶשְׁוֹלָח, מִכְּלִי

מִקְסָם דְּמֵאֲרַפִּיקָה שְׁלֹחַן בְּלִשְׁחָן "מִבְּחָא", מַצּוּפֵה

מִינֵה דְמוֹבֵב נִמְי טַבִּל צִיפּוּיִ כְּכַפִּיִי הַשְּׁלֹחַן. אִי

נִמְי הִיִּינוּ טַעְמָא דְבַטִּל צִיפּוּי בִּגְדִיהוּ. בְּדַמְרוּשׁ

הָחֵם טַעְמָא דְתַמְתִּינָתִי, דְלֹא בְעֵי טַבִּילָה מִבְּחָא

תַּנְחֵשׁ – דְּרַבִּיכִי "מוֹצֵב אִרְמוֹה", מִבְּחָא חוּבֵב –

דְּרַבִּיכִי "מְחַנְדֵּה דְּמוֹצוֹחוֹ", מֵדִיאֲתִיקֵשׁ מִבְּחֹת

זו לזו.

הַמּוֹצֵב עֵץ שֶׁל שְׂבִית – אֵין שִׁיעוּר זֶה לֹא

לְמוֹצֵב וְלֹא שְׁלֹחַן, וְשֵׁמָא זֶה הִיָּה גּוּבָח שֶׁל

סַנְיִפִין, שְׁלֹחֵנוּ מְכַפֵּר עָלָיו – דְּגוּרְלָה לְגִינָא

(סַנְדַרְרוּן כַּגַּב).

לְאוֹרֵיבִי שֶׁל שְׁלֹחַן – עַל הַרְצַפָּה זִידָה מַצּוּפֵה,

לְאוֹרֵךְ הַשְּׁלֹחַן, דְּעַל הַשְּׁלֹחַן לֹא הִיָּה מִקְסָם פְּנִי

לְמַדּוֹר הַקָּנִים לְאוֹרֵיבִי.

קִשְׁוֹתָיו אֵלּוּ סַנְיִפִין – לְרַבִּי יוֹסִי קִשָּׁה מַה

יִדְוּשׁ, בְּדַרְפִּישִׁית לְעֵל (עוֹבֵב וְשֵׁם דִּיבּוֹר

הַמַּחְתָּל ל"א").

לֹא סִידוּר הַקָּנִים כּו' – וְאֵף עַל גַּב דְּאִין שְׁבוֹת

בְּמִקְדָּשׁ, הָאִי טַטְלוּל לֹא מִשּׁוּם שְׁבוֹת דְּהוּא,

אֵלָא מִשּׁוּם דְּמִידּוּחַ בְּכּוּנֵה סוֹתֵר. כִּךְ פִּירֵשׁ

בְּקוֹנְטְרוֹס, וְלֹא מַשְׁמַע כִּךְ בִּירֵשׁ כֹּל הַבְּלִים (שְׁבֵת

כַּגַּב). דְּאִמְרוּ: קָיִים קוֹדֵם הַתּוֹרָה כְּלִים שְׁנַעַן.

מַשְׁמַע דְּלִיבָא אֵלָא אֵלָא סִידוּר בְּעִלְמָא, וְאִשְׁרֵ נִמְי

שְׁבוֹת דְּאֶסְרוּ בְּמִקְדָּשׁ, כְּגוֹן צִדָּה הֶעֱלִיתִן שְׂמָא

תִּיקַע נְגַר דְּמוֹנָה, בְּפִרְק בְּתַרָּא דְּעִידוּבִין (קַבֵּא).

תַּנְן הָתָם רַבִּי מֵאִיר אֹמְרִי כּו' – מַשְׁנֵה הָאִי

בְּמַסְכַּת כְּלִים פִּרְק כֹּל וְכִלּוֹי בְּעֵלֵי בְּתִים." 42

בְּאֵמּוֹת אַמּוֹה אִמּוֹה וְטוּפֵן – פִּירוּשׁ: מֵרַת

הַמּוֹבֵב יִידָה בְּאוֹתָן אַמּוֹת, שְׂמָפָה בִּיעוּנֵת תַּחְתִּיק

מִתָּן אִמּוֹה וְטוּפֵן.

וּבְגוּלָה

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

וְהוּק

כְּדַמְרוּ בִירֵשׁ פִּירְקֵךְ. קִשְׁוֹתָיו אֵלּוּ סַנְיִפִין –

מְרוּבִיחֵי דְקִרְאָ. לִישָׁנָא אִוְרִיחָא: שְׂמִקְשָׁה

הַלָּחֵם וּמְחוּקֵה שְׁלֵם יִשְׂרָאֵל. וְלֹא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה.

מִקְוִיחָא אֵלּוּ הַקָּנִים – שְׂמִנְקֵן הַלָּחֵם מִעִיפֹשׁ.

שְׂמַכְכְּבִין בְּהוּן אַתְּ הַלָּחֵם – שְׁעַל הַלָּחֵם מִסְכְּבִין

הַקָּנִים בִּין חֶלֶה לְחִבְרֵתָה. לֹא סִידוּר הַקָּנִים בּוֹ

– וְאִי סִלְקָא עֵתְרָךְ. סִידוּר קָנִים דְּאוֹרִיחָא.

כְּדַמְרוּשׁ לְעֵל, אֲמַאי לֹא רְחִי שְׁבֵת – דְּאֵין עַל

גַּב דְּאִין שְׁבוֹת בְּמִקְדָּשׁ, הָאִי טַטְלוּל לֹא מִשּׁוּם

דְּלֹא דְחִי עֲלֵיהּ שְׁחָן. דְּשַׁנְפָּא מֵאי – מַצּוּי לְהוּ

לְקִישׁ: מִשּׁוּם עִיפֹשׁ. בְּכִי הָאִי שִׁיעוּרָא –

שְׂמִינְקֵן מַעֲרַב שְׁבֵת עֲרִיבָה. וְלְמַדּוֹר בְּחִצֵי הַיְהוָה

מִסְדֵּר הַקָּנִים – בְּכִי הָאִי שִׁיעוּרָא דְחִי חִצֵי יָם

לְזוֹ חִצֵי יָם לְזוֹ, לֹא מִיַּפְשָׁה. בְּרַחֲמָא –

דְּלְמִרְצוּאי שְׁבֵת מִסְדֵּר קָנִים, וּמְגִיבָה רֵאשֵׁה שֶׁל

הַלָּה הַשְּׂעִיבָה. וְנִתְּן שְׁלִישָׁה קָנִים עַל הַתַּחְתּוּנָה

אוֹת מִכָּאן וְאוֹת מִכָּאן וְאוֹת מִכָּאן, וְכֵן עַל

הַשְּׂבִית בִּין לָחֵם. אִיבַעַת הַלּוֹת –

אֲמִצְעוּתָה, לְכַל סִידֵר צְרִיכוֹת שְׁלֹשָׁה קָנִים תַּחַת

כֹּל אוֹתָהּ וְאוֹת – דְּחִי שְׁנַיִם עֵשֶׂר קָנִים

הֶעֱלִינָה אֵין צִדָּה אֵלָא שְׁנֵי קָנִים – לְפִי שְׂאִין

מַשּׁוּ עֵלֵהּ שִׁכְבְּרָתָה עַל שְׁלֹמֵה דְּהִמְנָה. עַל

טְהוּרָו שֶׁל שְׁחָן – לֹא מוֹעִפֵשׁ. בְּבִיעוּנֵת – שֶׁל

שְׁשֵׁה טַפְחִים. וְלִקְנֵן מַפְרֵשׁ לֹה אֲמַאי קְרִי לֹה

"בִּיעוּנֵת": מִשּׁוּם דְּאִיבָא דְּבִרְצָא וְאִיבָא דְּטַפְיָא.

חוּץ מִמוֹצֵב חוּבֵב – שְׁדִיחָה אַמָּה עַל אַמָּה, וְהַקֵּץ

שֶׁל מוֹצֵב הֶעֱלֵתָה. שְׁהוּ לוֹ לְאַרְבַּע פְּתוּחוֹת

אַרְבַּע אֲבַנִים שֶׁל אַמָּה גּוֹבֵה וְאִמָּה עַל אַמָּה

עוֹבֵי, וְאוֹתָהּ אַמָּה הִיָּתָה אֲבַמָּה בַת תַּמֵּשׁ

טַפְחִים. וְלִקְנֵן מַפְרֵשׁ: אִי דְּנֹבָה אֵין אֲדַרְךָ

וְרוּבֹה. הַיְסוּד הַמּוֹצֵב – שֶׁל מוֹצֵב הֶעֱלֵתָה.

וְכִילוּהוּ מַפְרֵשׁ לְקַמֵּן. אַמָּת בְּנִין – כְּגוֹן חוֹמָה

הַבֵּית וְמוֹצֵב הֶעֱלֵתָה. אַמָּת כְּלִים – אֲרוֹן שְׁלֹחַן

וְמוֹצֵב הַיְהוָה. (אַמָּה וְיוּפֵה) – עַל אוֹתָהּ אַמָּה

הוּא צִרְיָן לְחוֹסְפִי טַפֵּה. דְּהוּוֹה בַת תַּמֵּשׁ

מנחות. פרק אחד עשר - שתי הלחם דף צו עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזילץ)

התוספות

1 ונבולה אל שפתה סביב ורתי - ורתי חצי האמה, וכשתמדה מאמצע הקרן ורת

2 סביב עד השפה - אישתכח דרתי אמה.

3 ותנן חוט של סיקרא כו' - משנה היא במסכת מדות (פרק ג משנה א), אל חיק האמה

4 גוביחה - מביא שני ליקים יורטת הספרים בוחמים פרק "קדשי קדשים" (ט.א. ושם

5 דיבור המתחיל "ודר"), דאמורין הובא: כל בבשים

6 שהיו במקדש - שלש אמות לאמה. חוץ מבכשו

7 של מבח שהיה שלש מומחה ורתי טפח ואבצו

8 שלש אבצו בכורחא. ומחם שם בקונטרס "חצי

9 טפח", דאז החשבון מבין לתשע אמות של מבח.

10 ולדברי רבותיו שגרסין "חצי טפח" פירש

11 בקונטרס שם: ולאחר חשבון אל היה ראש הכבש

12 שה לראש המזבח, אלא נמוך ממנו רביע אמה.

13 ולא דק בקונטרס, דאינו נמוך אלא חמש

14 חסר משנה. והקשה בקונטרס: שרירי אברה תורה

15 "לא תעלה בעמלת על מנזחיה" ותירץ רבינו יונה

16 (מדרש): אלא שם, כי באמת בת תשן

17 כדאיסקאג הבא. ולפירוש הקונטרס קשה ודמציא

18 ראש הכבש גבה מראשו של מבחו ומדור אין

19 לחוש בו. אי נמי: גלידת הקונטרס אמות של

20 כבש לפי האמת של מבח, וביטולו יגרי רבינו

21 חננאל בעירובין פרק "הדלן" (ט.א. ושם).

22 שלא

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

1 ורתי האמה ומהו רתי גב המנחה. "חיק האמה" - זה

2 יסוד, "אמה רחב" - זה סובב, "ונבולה אל שפתה

3 סביב ורת האחר" - אלו קרנות, "זה גב המנחה"

4 "זה מנזח הרהב. רבי מאיר סבר: והו פאמה פת

5 המשנה, הא פל אמות פלים - פאמה פת שש. ורבי

6 יהודה סבר: פוה יהו פל אמות פלים. קא פאקא

7 ודקא: מיסוד ועד סובב - פאמה פת המשנה גנזיה,

8 והאי "חיק האמה רחב" - הכי קא אמרי: מחיק

9 המנחה ועד ורחב פאמה פת המשנה. גובה המנחה

10 פמה היו? עשר אמות. שית בני המשנה המשנה,

11 וארבע בני שיתא שיתא. מנזח פמה היו? חמשין

12 וארבעה. פליה דמנזח פמה היו? עשרים ושבעה.

13 מקרנות ועד סובב פמה היו? עשרים וארבעה. פמה

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

1 ורתי האמה - כלומר, באלו אמות אני אומר שיהו גנות המש. ורתי האמה -
2 ורתי יסוד, דעלה אמה ובנס אמה" - והו יסוד. ולקמן מפורש בהו אמות קאמה,
3 אי דגובהה אי דכניסה. גבולה על שפתה סביב אלו הקרנות - ורת" - חצי
4 אמה. ורת" - חצי אמה. ורתי יסוד רות לכל רות, ורתי אמה על
5 אמה. ורת - חצי אמה. ורתי יסוד רות גב המנחה -
6 כלומר, ובאמה זו יזו אני מבח החוה. רבי
7 מאיר סבר זה - מבח החוה. ורתי יסוד, כלו,
8 היא באמה בת המשה. והא שאר כלים -
9 באמת בת ששה. קא פלאק דעתך מיסוד
10 ועד סובב - אותה אמה של גובה היסוד,
11 ואותן האמה שבין יסוד וסובב - באמה בת
12 חמש. "מחיק האמה" - מן היסוד, היסוד
13 בכלל, ועד "אמה רחב" - והיינו סובב
14 באמה, באמה בת חמש. ובה מבח העולה
15 כמה חוץ עשר אמות - כדאמרינן בוחמים
16 בפירק "קדשי קדשים" (ט.א. ושם). ולממשכן
17 ועל המזבח" - מה משכן עשר אמות אורך
18 הקדש, קא אמת עשר אמות. ומה אני מקיים
19 "שלש אמות קומתו? משפת סובב עד מוקם
20 הקרנות. שית - דמן דרפעה ועד הסובב -
21 בני חמשה חמשה, כדאקאמי. מקרנות ועד
22 סובב - מגובה קרנות ועד סובב - ורתי
23 ארבעה אמות של ששה ששה, שש עשרים
24 וארבעה טפחים. דעלה אמה ובנס אמה" -
25 והו יסוד, ומן היסוד לסובב חמש - ורתי
26 ששה, ומן הסובב עד מוקם הקרנות שלשה
27 ורתי וששה. ורתי אמת, הרי עשרה,
28 כדקתני לקמן. כמה בניו - דלא הוי סובב
29 אפלאגא דמזבח? ולתאם חתימה הוי פליגה
30 דמזבח משה מן הסובב חתימה - למזבח
31 סביב דימם עלינים לתחתונים - חטאת
32 בהמה - ולמעלה מן החוט, וחתאת העוף -
33 למטה. ולמעלה העוף - דמעלה. וטעמיא מפורש
34 בתורת כהנים ובמסכת ברכות, (ט.א. ושם) אחוז
35 בית השחיטה, ושחטת הורדיק, והדם מקלח
36 למזרחו. לפיכך שפירשו - מן הסובב. אחי קא
37 יהיב" - בין דפליגה דמזבח אנה נמוך
38 מן הסובב אלא שלשה טפחים, כי בעידי אמה
39 למטה מזרחו, אפילו באמה בת חמש - קא
40 יהיב עלינים שני טפחים למטה מן החוט
41 אחי כולה עשר אמות וגיבה - באמה בת
42 ששה, וכי קתני באמה בת חמש - באמות
43 דכניסה. יסוד ורתי ועובי הקרנות קרי כניסה
44 כשנתם באורך ורחבו. היינו המזבח כמה
45 הוי - גובהו דמזבח שיתין שפתי, דהא כל
46 אמות גובהה באמה בת ששה. ולמעלה מזרחו
47 אפילו אמת אחת באמה בת חמש כשריה?
48 דהוי טפח למעלה מן החוט. נמצא
49 על שלשים - דמכל צד ממעט אמה, והיינו
50 שנים באורך שנים כרחב - שלשים אמות
51 ושני טפחים חוץ. נמצא בני קרן לקרן עשרים
52 וששה עשרים ושבעה חוץ - דהנין שש אמות
53 דאימנעט, לא הוו אלא חמש באמת בת שש.
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1 ונבולה אל שפתה סביב ורתי - ורתי חצי האמה, וכשתמדה מאמצע הקרן ורת
2 סביב עד השפה - אישתכח דרתי אמה.
3 ותנן חוט של סיקרא כו' - משנה היא במסכת מדות (פרק ג משנה א), אל חיק האמה
4 גוביחה - מביא שני ליקים יורטת הספרים בוחמים פרק "קדשי קדשים" (ט.א. ושם
5 דיבור המתחיל "ודר"), דאמורין הובא: כל בבשים
6 שהיו במקדש - שלש אמות לאמה. חוץ מבכשו
7 של מבח שהיה שלש מומחה ורתי טפח ואבצו
8 שלש אבצו בכורחא. ומחם שם בקונטרס "חצי
9 טפח", דאז החשבון מבין לתשע אמות של מבח.
10 ולדברי רבותיו שגרסין "חצי טפח" פירש
11 בקונטרס שם: ולאחר חשבון אל היה ראש הכבש
12 שה לראש המזבח, אלא נמוך ממנו רביע אמה.
13 ולא דק בקונטרס, דאינו נמוך אלא חמש
14 חסר משנה. והקשה בקונטרס: שרירי אברה תורה
15 "לא תעלה בעמלת על מנזחיה" ותירץ רבינו יונה
16 (מדרש): אלא שם, כי באמת בת תשן
17 כדאיסקאג הבא. ולפירוש הקונטרס קשה ודמציא
18 ראש הכבש גבה מראשו של מבחו ומדור אין
19 לחוש בו. אי נמי: גלידת הקונטרס אמות של
20 כבש לפי האמת של מבח, וביטולו יגרי רבינו
21 חננאל בעירובין פרק "הדלן" (ט.א. ושם).

22

23

24

25

26

רבי שמואל בר רב יצחק שלח אמר לתמן: הוון ידעין, דהורי רבי חייה בשם רבי יוחנן: קידושי מלוה – לחומרין, ובאיש לרבי זעירא.

[דף כ"ח ע"א]

למה? בגין דהוון מחמרין, וקליל עליהון. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בקולא הוון נהיגין, ואחמר עליהון. שאם בא אחר וקידשה – תפשו בה קידושין. אמר רבי יודן בי רבי חנן: ערוה שאינה ערוה – תופש את שאינה ערוה.

הלכה ו' מתני' המקדש אשה ובתה, או אשה ואחותה פאחת – אינן מקודשות, ומעשה בהמש נשים ובהן שתי אחיות, וליקט אחד בכללה של תאנינים, משלהם היתה, ושל שביעית היתה, ואמר: הרי פולכם מקודשות לי בכלכלה זו, וקיבלתה אחת מהן על ידי פולם, ואמרו חכמים: אין האחיות מקודשות.

גמרא אמר רבי חייה בר בא: את שמע מינה חמש, את שמע מינה, שחמש נשים מתקדשות פאחת. שהאשה מקבלת קידושיה וקידושי חברתה, ומקדשין בגזילה, ומקדשין בפירות עבירה, ואין קידושין תופסין בעריות.

אמר רבי לעזר: פאחיות – לא קידש, ובחטאות – כיפר. היך עבדא? שחט שתי חטאות לשם חטאת אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שתייהן אסורות באכילה.

שחט שני חטאות לשם אשם אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שתייהן אסורין באכילה. רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שחט את הראשון שלא לשמו, ואת השני לשמו – כיפר, שאינו הראשון שלא לשמו פשר אלא מבח שמו הפא אהריו. אבל שחט הראשון לשמו, והשני שלא לשמו, אם כיפר הראשון,

[דף כ"ח ע"ב]

על מה השני בא ומכפר? על מומאה שאירעה בין זה לזה? ובפסחים – לא כיפר, שאין הפסח בא אלא לאכילת פשר. ודלא פריב נתן, דרבי נתן אמר: יוצאין בזריקה בלא אכילה.

הלכה ז' מתני' המקדש בחלקו מקדשי תקדשים ומקדשים קלים – אינה מקודשת, ממעשר שני, בין שוגג בין מזיד – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מזיד – קידש. שוגג – לא קידש, ובתקדש, מזיד – קידש, שוגג – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שוגג – קידש, מזיד – לא קידש.

גמרא רבי לעזר אומר: דברי הכל. רבי יוחנן אומר: במחלוקת. תמן תנינן: הבכור – מוכרין אותה תמים חי. ובעל מום חי ושהומו, ומקדשין בו את האשה. רבי יודה בן פזי בשם רבי יהושע בן לוי: חי, לא שהומו.

ואמר רבי יודה בר פזי: רבי מאיר יליף כל הקדשין מן מעשר בהמה. מה מעשר בהמה – אין מקדשין בו את האשה, אף כל הקדשים – אין מקדשין בהן את האשה. רבי יודה יליף כל הקדשים מן הבכור. מה הבכור – מקדשין בו את האשה, אף כל הקדשים – מקדשין בהן את האשה.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה בן פזי. תמן הוא אומר: בין חי בין שהומו. והכא הוא אומר: חי לא שהומו! תמן – בשם גרמיה. גרם הכא – בשם רבי יהושע בן לוי.

אפילו תימר: כאן וכאן בשם גרמיה, במקדש בחיים. וכראוי ליפול לו לאחר שהיטה. מה טעמא דרבי יהושע בן לוי? ובשרם יהיה לה בזהוה התנופה (במדבר יח). מה טעמא דרבי יודה בן פזי? והיה לה, אפילו לאחר שהיטה. מה מקנים רבי יהושע בן לוי והיה לה? ריבה לו הווייה אחרת שיהא הכל נאכל לשני ימים ולילה אחד.

[דף כ"ט ע"א]

תמן תנינן: חלת עם הארץ, והמדומע, והלקוח בכסף מעשר, ושיירי מנחות – פטורין מן הדמאי. תני: וכולם שוקרא שם לתרומת מעשר, או למעשר שני שלהם, מה שעשה – עשוי. רבי לעזר אומר: חוץ משיירי מנחות. רבי ירמיה אומר: השאר במחלוקת. רבי יוסה בעי: הוי דא מחלוקת? מה אנן קיימין? אין ברבי מאיר, הוא מעשר שני, הוא שיירי מנחות – לא עשה כלום! אין ברבי יודה, מה שעשה – עשוי!

אמר רבי מנא: אלוית לקיסרין, ושמעית רבי חזקיה יתיב מתני: המקדש בקלקו מקדשי הקדשים ומקדשים קליון – אינה מקודשת. רבי לעזר אומר: דברי הכל. רבי יוחנן אומר: במחלוקת. ואמרית ליה: מנן שמיע לה דא מילתא? אומר לי: מרבי ירמיה.

ואמרית: יאות, דהוא שמע דא דרבי לעזר, רבי לעזר דברי הכל, הוא דאמר במחלוקת. רבי יוסי דלא שמועא ליה, צריכה הוא, דו אומר: הוי דא מחלוקת, אין ברבי מאיר, הוא מעשר, היא שיירי מנחות – לא עשה כלום. אין ברבי יודה, מה שעשה – עשוי.

כד דמוך רבי מאיר, גזר רבי יודה ואמר: אל יפגסו תלמידיו של רבי מאיר כאן!

דיח סומכוס ועאל. אמר: המקדש בקדשי קדשים. ואשה נכנסת היא לעזרה? אמר ליה: במקדש על ידי שליח.

בפה קידשה? רבי לעזר אמר: בגופו. רבי יוחנן אמר: בטובת הנזיה שבו. או נאמר ולא פליגי, מה דאמר רבי לעזר בגופו – בחזקת טובת הנזיה שבו.

רבי הוסיא רב ביבי בשם רבי לעזר: מקדשין בפרוטות של מעשר שני.

במעשר שני. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: לא עלת על דעתיה לעבור על דברי תורה. אמר רבי זעירא:

[דף כ"ט ע"ב]

אחת לא עלתה על דעתו, ואחת לא עלתה על דעתה. אמר רבי יונה: הקדש לא עלת על דעתו. ומעשר שני לא עלת על דעתה. אמר רבי אביי: הקדש לא עלת על דעתו ולא עלת על דעתה. מעשר שני עלת על דעתו ולא על דעתה.

רבי יוסה בשם רבי פדייה: הקדש מזיד – יוצא להולין בלא פדיון. והא תני: בשנגה – פרט למזיד! הדיא דאת אמר: להומש ולקרבו, הא לצאת – מוציא.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה: מיעוט שלמים – יוצאין להולין בלא פדיון. והא תני: "מקדשין" לא כל קדשין הדיא דאת אמר: להומש ולקרבו, הא לצאת – מוציא.

תמן תנינן בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר, וכמדתה לכל רוח. רבי הושעיה רבא אמר: לבא בדמיהם שנו.

אמר ליה רבי יוחנן: ואמרין לו לאדם צא ומעול בקדשים? אלא באחת הילכו בהן אחר הרוב. אם רוב זכרים – עולות. ואם רוב נקיבות – זבחי שלמים.

ואין השלמין באין מן הזכרים ומן הנקיבות? כיצד הוא עושה? מוציאן להולין וחוזר ועושה אותן עולות. וקשיא. יש חטאת קריבה עולה?

אמר רבי חנינה: תנאי בית דין הוא על המותרות שייקרבו עולות. אמר רבי יוסי לרבי יעקב בר אבהו: ואין זה מזיד? אמר ליה: מפיון שתנאי בית דין הוא – אין זה מזיד. אמר רבי זעירא: כמה דאת אמר תמן:

[דף ל' ע"א]

תנאי בית דין הוא על האובדות – שיקרבו עולות.

הלכה ח' מתני' המקדש בערלה, ובכלאי הטרם, ובשור הנסקל, ובגנזלה ערופה, ובצפורי מצורע, ובשיער גזיר, ופטור חמור, ובשר בחלב, ובחולין שנשחטו בעזרה – אינה מקודשת. מכרן וקידש בדמיהן – הרי זו מקודשת.

גמרא פטור חמור, רבי לעזר אמר: מקדשין בו את האשה. רבי יוחנן אמר: אין מקדשין בו את האשה. רבי אימי בשם רבי לעזר: פטור חמור מקדשין בו את האשה מקל וחומר. מה אם הכבוד שאינו מוציא מידי איסורין בהניו, את אמר: מקדשין בו את האשה. זה שהוא מוציא מידי איסורין בהניו – לא כל שכן!

מה נפק מן ביניהון? עבר ופדיוו שלא מדעת הבגלים. רבי לעזר אמר: אינו פדוי. רבי יוחנן אמר: פדוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר, ופליגא עלוי. מתניתא מסייעא לרבי לעזר. הגונב פטור חמור של חבירו – משלם תשלומי כפל. וסופא פליגא עלוי שאף על פי שאין לו בו עכשיו, יש לו בו לאחר זמן! מתניתא פליגא על רבי לעזר. פטור חמור – אין מקדשין בו את האשה. פתר לה רבי לעזר: לאחר עריפה. דאמר רבי לעזר: הכל מודין לאחר עריפה – שאינו פדוי.

פטור חמור – אין מקדשין בו את האשה. ורבי שמעון מתיר. הדי פליגא על רבי לעזר בתרמי, אין בהי – דפליגא עלוי מן רבניו. אין לאחר עריפה – פליגא עלוי מרבי שמעון! רבי חנינה בשם רבי יודן: תיפטר: שמת. ורבי שמעון מתיר.

ערפו – אסור בהנזיה. עריפה, עריפה. מה עריפה שנאמר להן – עורפו וקברו ואסור בהנזיה. אף עריפה שנאמר כאן – עורפו ואסור בהנזיה. על דעתיה, דרבי לעזר – ניהא, בהניו הוא מתיר, צריך שיהא אסור על עריפה. על דעתיה דרבי יוחנן, וקשיא! בהניו הוא אסור, לא כל שכן לאחר עריפה! אתא רבי יעקב פר אחא בשם רבי יוחנן: רבי זעירא בשם רבניו: על דרבניו צריכה, שלא תאמר: הואיל והקישתה התורה עריפתו לפדיונו, מה פדיונו – יוצא לחולין, אף עריפתו – יוצא לחולין. מצינו דכר שהרמתו יוצא לחולין, ואסור בהנזיה.

[דף ל' ע"ב]

התיבון: הרי טבול טבול למעשר עני, הרי הוא והרמתו יוצא לחולין. ואמר רבי בא בר הונא בשם רבי: האוכל פירותיו טבולים למעשר עני – תיב מיתה. רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה: כך משיבין חכמים לרבי שמעון, מצינו דכר טעון פדיון מותר בהנניה? התיבון: הרי בכור אדם טעון פדיון, ומותר בהנניה!

מכרן וקידש בדמיהן – מקודשת. רבי חגי בשם רבי ועירא: בשאין דמיהן. אומר רבי חנינה: זאת אומרת, שאין מקדשין בגזילה.

הלכה ט' מתני' המקדש בתרומות, ובמעשרות, ובמתנות כהונה, ובדמי חטאת, ואפר חטאת – הרי זו מקודשת, אף על פי ישראל.

גמרא רבי יוסי בן חנינה אמר: אדם נותן מעשרותיו בטובת הננייה. רבי יוחנן אמר: אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הננאה. מה טעמא דרבי יוסי בן חנינה? ואיש את קדשיו לו יהיו (במדבר ה). מה עבד לה רבי יוחנן? ותנן לכל מי שירצה.

מתניתא היא פליגא על רבי יוסי בן חנינה. "קונם כהנים ולויים נהנין לי" – ויטלו על כרחו! פתר לה באומר: אי אפשר ליתן מתנה כל עיקר! תדע לך שהיא כן, דתנינן: כהנים אילו, לויים אילו נהנין לי – ויטלו אחרים.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. האומר: הילך סלע זה, ותן בכור זה לכן בתי כהן! פתר לה: ברוצה ליתנו לשני כהנים, ובן בתו אחד מהן, והוא אומר לו: הילך סלע זה ותן בולו לכן בתי כהן!

בעון קומי רבי ועירא: בהדא כהן לישראל אסור, מה דרבי יוסי אמר? לא אגיבון. רבי חנניה בשם רבי אחא: אכין אמר לון, על דעתיה דרבי יוסי בן חנינה, כהן לישראל למה הוא אסור, לא מפני מראית העין! אף רבי יוחנן אית ליה, ישראל לישראל אסור – מפני מראית העין.

ועוד מן הדא, דתני: כהנים והלויים המסויעים בגנות – אין נותנין להן לא תרומה ולא מעשר,

[דף ל"א ע"א]

ואם נתן – הרי זה חילל, ולא יחלו את קדשי בני ישראל (ויקרא כב). והן מחללין אותן! יותר מיכן אמרו: תרומותן – אינן תרומה, מעשרותן – אינן מעשרות, והקדישן – אינן הקדש. ועליהן אמר

הכתוב (מיכה ג): ראשיה בשחד וישפטו, וכהניה במחיר ירו וגו'. והמקום מביא עליהם שלש פרענויות. הדין היא דכתיב (שם) לכן בגללכם ציון שדה תהרש, וירושלם עיים תהיה, והר הפית לקמות יער.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. המקדש בתרומות, ובמעשרות, ובמתנות, ובמי תפאת – הרי זו מקודשת, אף על פי ישראל! פתר לה: בתרומות שנפלה לו משל אבי אמו בהן.

הדרן עלה האיש מקדש

פרק שלישי

הלכה א' מתני' האומר לחבריו: "צא וקדש לי אשה פלונית", והלך וקידשה לעצמו – מקודשת לשני. וכן האומר לאשה: "הרי את מקודשת לי לאהר שלשים יום", ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום – מקודשת לשני. בת ישראל לבתן – תאכל בתרומה. "מעבשיו ולאחר שלשים יום", ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום – מקודשת ואינה מקודשת. בת בהן לישראל – לא תאכל בתרומה.

גמרא תני: הרי זה זריו ונשפר, ונקנה המקח, אלא שנהג מנהג רמיות. אף למידת הדין בן, האומר לחבריו: צא וקח לי מקח פלוני, והלך וקחהו לעצמו – הרי זה זריו ונשפר, ונקנה המקח, אלא שנהג מנהג רמיות.

רבי זעירא מיכל להון, דחמי לחבריה זבין ובינא ומעלה ליה עלוי. אמר רבי אבון בשם רבי זעירא: אף לעושה עלוי חבילה, רבנין קריי עלוי למס מרעהו חסד ויראת שדי יעזוב (איוב ו ד).

לא הוהזק השליח בעדים, הוא אומר: לעצמי קידשתי, והיא אומרת: לראשון. השני – כאומר לאשה קידשתיה, והיא אומרת לא קידשתי. והיא – כאומרת לראשון קידשתי, והוא אומר: לא קידשתיך. אמרה: איני יודעת – תזקה לשני.

הוהזק השליח בעדים, הוא אומר: לעצמי קידשתי, והיא אומרת: לראשון – תזקה לראשון. אמרה: איני יודעת – שנייהן נותנין גט. ואם רצו – אהד נותן גט, ואהד בונים.

[דף ל"א ע"ב]

לפיכך אם מת השני בתוך שלשים יום, או גירשה – חלו עליה קידושי ראשון לאחר שלשים יום. מת לאחר שלשים, ולא גירש – לא חלו עליה קידושי הראשון.

הדא דתני רבי חייה: כל תנאי שנתקיים, אף על פי שבטל לאחר מיכן – הרי זו מקודשת. וכל תנאי שבטל בשעת קידושו, אף על פי שמתקיים לאחר מיכן – אינה מקודשת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הרי זו עולה לאחר שלשים יום, ומקרה בתוך שלשים יום – הרי זו מכורה. והקדישה – הקדש. חזר ולקחה בתוך שלשים יום, חל עליה הקדש.

עולה, לאחר שלשים, לא חל עליה הקדש עולה.

לא דמיא עולה לאשה. מה דמיא אשה לעולה? אומר רבי חייה בר אבא: תיפתר, שמות השני והזה ליה את, מבין שהיא זקוקה לייבום – לא חלו עליה קידושי הראשון.

מה דמיא עולה לאשה? אומר רבי מתניה: תיפתר, שהקדישה לבעלת מום קבוע.

רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא: תפון את אמר: אמירתי לגבוה במסירתך להדיוט, והכא את אמר הבין! אמר ליה: תפון – באומר: מבקר, ברם הכא – באומר: לאחר שלשים יום.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הרי זו עולה שלשים יום – כל שלשים הרי זו עולה. לאחר שלשים יום – יצאת לחולין מאיליה.

מעילתה מה היא? רבי יוחנן אמר: מעילתה ברורה. רבי זעירא רבי הילא, תריהון אמרין:

[דף ל"ב ע"א]

מעילתה ספק.

הרי את מקודשת לי שלשים יום – הרי זו מקודשת. מה בין הקדש ומה בין אשה? מצינו הקדש יוצא בלא פדיון, ולא מצינו אשה יוצאה בלא גט.

הן אשכחנן הקדש יוצא בלא פדיון? ברבי שמעון. דרבי שמעון אמר: נכנסין ולא נותנין. אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר דברי הכל: בשדה מקנה.

הרי זו גיטת שלשים יום – אין זה גט בריתות.

אמר רבי יצחק בר לעזר: תדא דאת אמר מקודשת – בשקידשה בכסף, אבל אם קידשה בשטר – הואיל ולא למדו בתב קידושין אלא מגירושין, מה בגירושין אינה מגורשת – אף בקידושין אינה מקודשת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הרי זו עולה לאחר שלשים, מכרה בתוך שלשים – אינה מכורה. הקדישה – לא קדשה. לידא מילתא? אמר ליה: לאחר שלשים, לשייר לו גיזה ועבודה.

תלוש מן הקרקע תהו, שיקנה לך לאחר שלשים יום. מכרו בתוך שלשים יום – אינה מכור. הקדישו – לא קדשו. לידא מילתא? אמר ליה: לאחר שלשים לשייר לו אכילת פירות.

”הילך סלע זה שתקנה לי שדך לאחר שלשים יום”. מכרה בתוך שלשים – אינה מכורה. ומה בינה לאשה? אלא: מכרה – הרי זו מכורה.

”הילך כסף זה שיקנה לי עבדך לאחר שלשים”. אית תניי תני: הראשון – ביום וביומיים. ואית תניי תני: השני – ביום וביומיים.

אית תניי תני: זה וזה אינו ביום וביומיים. אית תניי תני: זה וזה ביום וביומיים.

מאן דמר: הראשון ביום וביומיים,

[דף ל"ב ע"ב]

ומת תחת ידו. מאן דאמר: השני ביום וביומיים, כי כספו הוא. מאן דאמר: זה וזה ביום וביומיים, הראשון – במת תחת ידו, השני – כי כספו הוא. מאן דאמר: זה וזה אינו ביום וביומיים, הראשון – שאינו כספו, והשני – אינו מת תחת ידו.

בת בהן לישראל תאכל בתרומה. אית תניי תני: לא תאכל בתרומה.

אמר רבי הילא: מאן דאמר: תאכל בתרומה – כשהשני בהן. ומאן דאמר: לא תאכל בתרומה – בשאין השני בהן.

”מעכשיו לאחר שלשים יום”. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אפילו קידושי מאה תופשין בה.

אמר רבי לעזר: לכן צריכה, אפילו קידשה השני קידושין גמורין.

רבי יצחק בר טבליי בעא קומי רבי לעזר: מה נפשך, מה שקנה בה הראשון – קנה, והשאר – השני
 בא וגומר. אמר ליה: וכי יש נפשך בעריות.

מהו ברוך? כל אשה שאינה קנויה לאדם אחד, אפילו קידושי מאה – תופסין בה.

חד תלמיד בעא קומי רבי זעירא: נתן לה בשחרית על מנת לגרשה בין הערבים? חד דויד

[דף ל"ג ע"א]

סבר מימר: כל שהוא – קונה. אמר רבי זעירא: לאחר שלשים – קונה קניין גמור. אכל אם הוסיף בה
 השני קניין גמור – קורא אני עליה (דברים כד, ד) לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה.
 היו שניהן בהנים, שניהן אחים – שניהן אסורין.

היו שלשה אחין, וקידשוה שנים מהן, ומתו – הדיא היא דתני רבי חייב: אשת מת אחד מתניבמת,
 ולא אשת שני מתים.

היו שני אחים וקידשוה שניהן, ומת אחד מהן, השני מהו שיהא מותר בה? מה נפשך. מה שקנה בה
 – קנה, והשאר – נפלה לו מאת אחיו! רבי יודן בן פזי אמר: אסור בה. אמר רבי יוסי: טעמא דרבי
 יודה בר פזי, כל יבמה שאין פולה לפנים, צד תקנוי שבה – נידון משום ערוה, וערוה פוטרת צרתה.
 אמר רבי חנינה: זאת אמר רבי יודה בר פזי! כלום נפלה לו לא מהמת אחיו, לאחיו היא אסורה, לו
 היא מותרת?

בת בהן לישראל – לא תאכל בתרומה. לכן צריכה, שאפילו השני בהן.

הלכה ב' מתני' האומר לאשה: "הרי את מקודשת לי על מנת שאמנ לך מאתים זוז" – הרי זו
 מקודשת, והוא זמן. "על מנת שאמנ לך מיכן ועד שלשים יום", נתן לה בתוך שלשים יום – מקודשת,
 ואם לאו – אינה מקודשת. "על מנת שיש לי מאתים זוז –

[דף ל"ג ע"ב]

הרי זו מקודשת, ויש לו. "על מנת שאראך מאתים זוז" – מקודשת, ויוראנה. ואם הראה על שולחנו
 – אינה מקודשת.

גמרא תפון תנינן: "הרי זה גיטוד על מנת שתתני לי מאתים זוז" – הרי זו מוגרשת ותתן. לא הכפיקה ליתן עד שפתי? תני, רבן שמעון בן גמליאל אומר: נותנין לאביו ולאחיו, והיא פטורה מן החליצה ומן הייבום.

אף בקידושין בן. האומר לאשה: "הרי את מקודשת לי על מנת שאמן לך מאתים זוז", ברבן שמעון בן גמליאל – אביו ואחיו נותנין לה, והיא וקוקה לחליצה ולייבום.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: סדר הסימפון כך הוא, אגא פלן בר פלן מקדש ליה אנת פלנית ברת פלן, על מנת ליתן ליה מיקמת פלן, ומכנסינה ליום פלן, ואין אתא יום פלן ולא כנסתיך – לא יהוי לי בלום.

אירע לו אונם, רבי יוחנן אומר: אונסא – כמאן דלא עבד. רבי שמעון בן לקיש אומר: אונסא – כמאן דעבד. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, הוה צריד למועבד? דאין אתא יום פלן ולא הויתי כונסה ליה – לא יהא עליך בלום.

רבי יוחנן דמיוה, פקיד לבנתיה דיהוון עבדן ברבי שמעון בן לקיש. אומר: שפא יעמוד בית דין אחר ויפבור דכוותיה, ונמצאו בניו באין לידי ממזרות.

הגיע הזמן, הוא אומר: נתתי, והיא אומרת: לא נמלתי. אומר רבי אבון: מפיון שהוא מבקש להוציא סימפון מיד האשה – עליו להביא ראיה. הגע עצמה, דלא תוה סימפון? אומר רבי יוסי: מפיון שהוא מבקש לאוסרה עליו – צריד להביא ראיה.

שכנסו עצמן בתוך סימפון, אתא עובדא קומי רבי אבהו, אומר ליה: זיל הב. אומר ליה: רבי, אשה לא קניתי, ואת אומר לי איזיל הב? אומר רבי אבהו: מימי לא שחק בי אדם אלא זה. חזר ואמר: אין חזר ביה – ותן. אין היא חזרת בה – תתן. ולא תדא היא קדמייתא? חזר ועשאו מעשה בית דין.

סדר סימפון כך הוא: עד אחד משל חתן, ועד אחד משל פלה. ושניהן בוררין להן עוד אחד, כדי שיהיו לו שני עדים לזה ושני עדים לזה.

[דף ל"ד ע"א]

תדא דאת אומר: בשאין שניהן מודין. אבל אם היו שניהן מודין – שניהן יכולין לעקור קידושין.

בהדא: הוא אומר: בעלתי, והיא אומרת: לא נבעלתי. אף על פי שהזר ואמר: לא בעלתי – לא הפל מזונו, שכתב אומר משעיה ראשונה: בעלתי. אבל אם לא אומר משעיה ראשונה: בעלתי – שניהן יכולין לעקור תזקה.

היה עד אחד משל התן, ועד אחד משל פלה, והתתן חתום בכתב ידו. רבי אבהו אמר: סימפון. רבי בא אמר: קידושין. אני אומר: לא עמד ובירר את הסימפון, אלא סבר שהוא מתיר באחותה.

עד שיהא מדעתה ומדעתה. היה מדעתו סימפון, ומדעתה קידושין – רבי חנינה אמר: סימפון. רבי חגיג בשם רבי זעירא אמר: קידושין. והנה רבי חנינה מתרם פלוי קבל רבי חגיג. אמר ליה רבי הילא: קבל חגיג, דחגיג אינשי סבורה הוא.

דמר רבי זעירא: באדר קדמיא דמך רבי הילא. באדר תניינא אתא עובדא קומי רבי חנינה חכריהון דרבניו, ובעא מיבעד בהדא דרבי חגיג. אמר ליה רבי שמואל בר אמי: לא יאות הנה רבי הילא אמר לה, קבל לחגיג, דחגיג אינשי סבורא הוא? אמר רבי חגיג: מתניתא מסייעא ליה: קידשתני, והוא אמר: לא קידשתיד – הוא מותר בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו.

התיב רבי בורקי קומי רבי מנא:

[דף ל"ד ע"ב]

ואם אף בסימפון בן? אמר ליה: לית סימפון ספק, אלא, הוא סימפון או קידושין!

קידש בתוך סימפון – הרי אלו קידושין גמורין. גירש? תלמידוי דרבי יונה אמרין: נגעו בה גירושין. רבי יונה אמר: לא נגעו בה גירושין. כד דמך רבי יונה, עבדון תלמידוי דכוותיה. אמרין: לאחר שלשים יוצאת בלא גמ, ואת אמר נגעו בה גירושין? אלא: לא נגעו בה גירושין.

מת מתוך סימפון. רבי אבהו אמר: מותרת לינשא. רבי בא אמר: אסורה להינשא.

רבי מנא שאל לבית אבוי דרבי יוסי: היך רבכון נהיג עביד? אמר ליה: כדי זמן מרוכה – הוא אמר: תלך ותינשא מיד. כדי זמן ממועט – הוא אמר: מזה כבך שתמתין.

שליח דברים בתוך סימפון? רבי מנא אמר: סימפון. רבי בא אמר: קידושין. והששין רבניו לתהדא דרבי מנא.

הלכה ג' מתני' "על מנת שיש לי בית בור עפר" – הרי זו מקודשת, ויש לו. "על מנת שיש לי במקום פלוני", אם יש לו באתו מקום – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. "על מנת שאראף בית בור עפר" – הרי זו מקודשת, ויראנה. ואם הראה בבקעה – אינה מקודשת.

רבי מאיר אומר: כל תנאי שאינו בתנאי בני גד ובני ראובן – אינו תנאי. שנאמר (במדבר לב): ויאמר משה אלחס, אם יעברו בני גד ובני ראובן. ואם לא יעברו הלוצים אתכם וגו'. רבי חנניה בן גמליאל אומר: צריך היה הדבר לאומרו, שאילמלא כן, יש במשמע שאף בארץ פנען לא ינהלו.

[דף ל"ה ע"א]

גמרא רבי חנניה בריה דרבי הלל בעא: אילו מאן דאמר: "בני פלוני יעשה דבר פלוני ויפול חפץ פלוני, ושאר בני ירשו נכסי", אין עבד – הוא נסיב, ואין לא עבד – לא נסיב! או שנייא היא, דכתיב (במדבר לד) לתת לתשעת המטות וחצי המטה. והוי דו אמר: בני פלוני יעשה דבר פלוני, ויפול חפץ פלוני, ושאר בני ירשו נכסי. אין עבד – הוא נסיב, ואין לא עבד – לא נסיב, לא מיפא ולא מיפא.

תמן תנינן: מתנה אדם על עירובו. ביני מתניתא: מתנה אדם על עירוביו. אמר רבי אלעזר: מאן תנא, אם באו ואם לאו – רבי מאיר.

הידין רבי מאיר? חברייא אמרין: רבי מאיר דקידושין. דתני: האומר לאשה: "הרי את מקודשת על מנת שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. רבי מאיר אומר: בין שיירדו גשמים בין שלא ירדו גשמים – מקודשת עד שיכפול תנייו. הכל מודין: שאם אומר: "לאחר שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

רבי יוסי אומר: רבי מאיר דעירובין היא. דתנינן תמן: אם כפק, רבי מאיר ורבי יודה אמרין: הרי זה חמר גמל. אמר רבי יוסי: לא אומר רבי מאיר אלא להוקרין. אומר רבי מנא: ויאות. בעירובו אינו קונה – שלא זכה בו את עירובו בכני עירו, שנתן דעתו לעקור את רגליו מבני עירו. והכא – לראשון אינה מקודשת, שלא ירדו גשמים. ולשני אינה מקודשת, שלא כפל תנייו.

רבי חגי בעא קומי רבי יוסה:

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק שְׁנִי

א. חֲמֵץ שֶׁל כּוֹתֵיִם, מְאִימְתִי מִתָּר אַחַר הַפֶּסַח? שֶׁל בְּעֲלֵי בֵתִים - אַחַר שֶׁלֵּשׁ שַׁבָּתוֹת. שֶׁל אֶפְיָה וְשֶׁל נַחְתוּמִים בְּכַפְרִים - עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים. וּבְכַרְכִּין - עַד שֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כְּשֶׁאֲמָרוּ שֶׁל בְּעֲלֵי בֵתִים אַחַר שֶׁלֵּשׁ שַׁבָּתוֹת - שֶׁל אֶפְיָה. אִם הָיָה הֶרְבֵּה בְּנֵי הַבֵּית, או שֶׁעָשָׂה מִשְׁתָּה לְבָנוּ וְאֶפְיָה בְּשֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחַר זֶה - מִתָּר.

וְשֶׁאֲמָרוּ שֶׁל נַחְתוּמִין בְּכַפְרִים - עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים, וְאִם נִדְחַק וְאֶפְיָה בְּשֶׁלֵּשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחַר זֶה, אֶפְלוּ בְיוֹם אֶחָד - מִתָּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף כְּשֶׁאֲמָרוּ הַנַּחְתוּמִים בְּכַרְכִּים עַד שֶׁלֵּשָׁה הַתַּנּוּרִים אָסוּר עַד שֶׁלֵּשָׁה יָמִים, שְׁמִשְׁחֲרִית הָיָה בּוֹדָה לוֹ שְׂאוֹר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא עָשׂוּ פְסַחִיָּה עִם יִשְׂרָאֵל, או שֶׁהִקְדִּימוּ יוֹם אֶחָד. אָבָל אִם עָשׂוּ פְסַחִיָּה עִם יִשְׂרָאֵל, או שֶׁעֲכָבוּ יוֹם אֶחָד אַחַר יִשְׂרָאֵל - חֲמֵצוֹ מִתָּר, אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד.

ב. מִצָּה שֶׁל כּוֹתֵיִם - מִתָּרָת, וְאִדָּם יוֹצֵא בַּהּ יְדֵי חוֹבְתוֹ בַּפֶּסַח, וְרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר, לְפִי שֶׁאֵין בְּקִיאֵין בְּדִקְדוּקֵי מִצְוָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל מִצְוָה שֶׁהִחֲזִיקוּ בָּהּ כּוֹתֵיִם הֶרְבֵּה מְדַקְדְּקִין בָּהּ יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל.

ג. חֲמֵצוֹן שֶׁל עוֹבְרֵי עֲבָרָה - מִתָּר אַחַר הַפֶּסַח מִיָּד, מִפְּנֵי שְׁמִחְלִיפִין אֶת הַשְּׂאוֹר. הַחֲנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמְלֵאֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּפּוֹעֲלֵי נְכָרִים נִכְסִין לָשֵׁם, חֲמֵץ שְׁנִמְצָא שֵׁם אַחַר הַפֶּסַח - אָסוּר בְּהִנָּאָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּאִכְלָהּ.

ד. חֲנוּת שֶׁל נְכָרִים וּפּוֹעֲלֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּתוֹכוֹ, וּמִצְאוּ בוֹ חֲמֵץ אַחַר הַפֶּסַח - מִתָּר בְּאִכְלָהּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּהִנָּאָה. חֲנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּפּוֹעֲלֵי נְכָרִים עוֹשִׂין בְּתוֹכָהּ וּמִצְאוּ בוֹ חֲמֵץ אַחַר הַפֶּסַח - אָסוּר בְּהִנָּאָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּאִכְלָהּ. חֲנוּת שֶׁל נְכָרִים וּפּוֹעֲלֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּתוֹכָהּ, וּמִצְאוּ בָּהּ

חֲמֵץ אַחַר הַפֶּסַח - מִתָּר בְּאִכְלָהּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּהִנָּאָה.

ה. נְכָרֵי שֶׁהִלְוֶה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֲמֵצוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'אִם לֹא בְּאִתִּי קֶדֶם הַפֶּסַח, הָרִי זֶה מְכוּר לָךְ אַחַר הַפֶּסַח' - מִתָּר בְּאִכְלָהּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּהִנָּאָה. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוֶה אֶת הַנְּכָרֵי עַל חֲמֵצוֹ, וְאָמַר לוֹ: 'אִם לֹא בְּאִתִּי קֶדֶם הַפֶּסַח, הָרִי זֶה מְכוּר לָךְ אַחַר הַפֶּסַח' - אָסוּר בְּהִנָּאָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּאִכְלָהּ.

ו. נְכָרֵי שֶׁבָּא לְבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְחֲמֵצוֹ בְּיָדוֹ - אֵין זָקוּק לְבַעַר. הַפְּקִידוֹ אֶצְלוֹ - חֲתִיב לְבַעַר. יַחַד לוֹ בֵּית פְּנֵי עֶצְמוֹ - אֵין זָקוּק לוֹ. יִשְׂרָאֵל וְנְכָרֵי שֶׁהָיוּ בְּאֵין בְּסִפְיָהּ וְחֲמֵץ בְּיַד יִשְׂרָאֵל - הָרִי זֶה מְכוּר לְנְכָרֵי, וְנוֹתְנוֹ בְּמִתְנָה, וְחוֹזֵר וְלוֹקַח מִמֶּנּוּ אַחַר הַפֶּסַח, וּבְלֵבֵד שִׁתְּנֵנוּ לוֹ בְּמִתְנָה גְמוּרָה.

ז. רִשְׁאֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיאֲמַר לְנְכָרֵי: 'עַד שֶׁאַתָּה לוֹקַח בְּמִנָּה בֹא וְלוֹקַח בְּמֵאֵתִים, וְאִם אֶצְטַרְךָ לִי אָבוּא וְאֶקַּח מִמֶּךָ אַחַר הַפֶּסַח'.

ח. מְשֻׁכָּר יִשְׂרָאֵל חֲמוּרוֹ לְנְכָרֵי לְהוֹלִיךְ עָלָיָה חֲמֵץ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, מִצָּא חֲמֵץ בְּדֶרֶךְ, אִם רַבָּה חֲמֵץ - מִתָּר. וְאִם לָאוֹ - אָסוּר.

ט. מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוּר, וְהָיָה הוֹלֵךְ מַעֲכּוֹ לְכוּיב, וְהָיָה רַבִּי אֵילְעִי מִהֶלֶךְ אַחֲרָיו. אָמַר לְרַבִּי אֵילְעִי: 'טוֹל גְּלוּסְקִין מִן הַדֶּרֶךְ', מִצָּא נְכָרֵי אַחַר, אָמַר לוֹ: 'מְבַגְּאִי! טוֹל גְּלוּסְקִין הִלְלוּ מֵאֵילְעִי! נִטְפַל לוֹ רַבִּי אֵילְעִי, אָמַר לוֹ: 'מִהֵיכָן אַתָּה? אָמַר לוֹ: 'מִהַעֲוִירוֹת הִלְלוּ שֶׁל בְּרַגְנִין. 'וַיְמָה שְׁמִי? אָמַר לוֹ: 'מְבַגְּאִי. אָמַר לוֹ: 'מִפְּיָךְ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מִיָּמִינוּ? אָמַר לוֹ: 'לֹאוּ! בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לְמַדְנֵי שְׁפֹנֵן רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּרוּחַ הַקֶּדֶשׁ. וּשְׁלוּשָׁה דְּבָרִים לְמַדְנֵי בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, לְמַדְנֵי שֶׁאֵין מַעֲבִירִים עַל הָאוֹכְלִים. וְלְמַדְנֵי שֶׁהוֹלְכִים אַחַר רוֹב הוֹלְכֵי דְרָכִים. וְלְמַדְנֵי שֶׁחֲמֵצוֹ שֶׁל נְכָרֵי אַחַר הַפֶּסַח מִתָּר

אחר אבא לבית רבן גמליאל, והביאו לפניו סריקין המצירין בפסח, אמרתי: 'אבא! לא כן אמרו חכמים - אין עושין סריקין המצירין בפסח?!' אמר לי: 'בני! לא של כל אדם אמרו, אלא של נחתומין אמרו'. רבי יוסי אומר: עושין סריקין כמין ריקין, ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות.

יג. אין יוצאין, לא בחלוט, ולא במעיסה, ולא בספגנין, ולא בדובשין, ולא באסקריטין. אבל ממלא כרסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. יוצאין במצה מתבלת, בין שנתבלה באלפס, בין שנתבלה בקדרה. יוצאין בחררה ובמצה ישנה, ובלבד שעשאה מתחלה לשם פסח.

יד. רבי יהודה בן בתירא אומר: יוצאין בחזרת ובחרדל. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שרף - אין יוצאין בו. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: כל שפניו מכסיפין. אחרים אומרים: כל ירק מר יש לו שרף ופניו מכסיפין - יוצאים בהם בין לחים בין יבשים, ואין יוצאין בהן כמושים. רבי מאיר אומר: אף יוצאין בהן יבשין, משום רבי אליעזר בן רבי יהודה אמרו: יוצאין בהן כמושין.

טו. החזרת, והמצה, והפסח - לילי יום-טוב ראשון חובה, והשאָר ימים - רשות. רבי שמעון אומר: לאנשים - חובה; לנשים - רשות. הלל הזקן היה כורכן שלשתן, זה בזה ואוכלן. מאימתי אוכלן? משתחשף, לא אוכלן משתחשף - אוכלן כל הלילה, לא אוכלן כל הלילה - לא יאכלם מעתה. החזרת, והמצה, והפסח - אין מעכבין זה את זה.

מִסְכַּת פְּסַחִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. בצק שבסדקי ערבה במקום העשוי לחזק - אינו חוצץ ואינו עובר. ובמקום שאינו עשוי לחזק - חוצץ ועובר. אם יש כזית במקום אחד, בין כך ובין כך - חוצץ ועובר. היה כחצי זית מפאן וכחצי זית

בהנאה, כיון שהגיע לכזיב, בא אחד ושאל על נדרו, ואמר לזה שעמו: 'כלום שתינו רביעית יין האיטלקי? אמר לו: 'הן'. - 'אם כן יטיל אחרינו עד שיפגי יינו'. וטיל אחריו שלושה מילין, עד שהגיע לסלמה של צור, כיון שהגיע לסלמה של צור, ירד רבן גמליאל מן החמור, ונתעטף, וישב, והתיר לו את נדרו. והרבה דברים למדנו באותה שעה: למדנו, שרביעית יין האיטלקי משכר. ולמדנו, שכור אל יורה. ולמדנו, שהדרך מפניה את היין. ולמדנו, שאין מפירין נדרים - לא רכוב, ולא מהלך, ולא עומד, אלא מעטף ומישב.

י. רבי יוחנן בן נורי אומר: אף הקרמית! אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. יוצאין במעשר שני בירושלים, אבל לא בכפורים. ומה הפרש יש בין מעשר שני לכפורים? מעשר שני יש לו הטר אכילה בגבולין, ובכפורים אין להם הטר אכילה בגבולין.

יא. יוצאין ברקיק השרוי ובמבשל שלא נמוח; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: יוצאין ברקיק השרוי, ואין יוצאין במבשל, אף על פי שלא נמוח. יוצאין בספגנים הנעשים באור, ואין יוצאין בספגנים הנעשים בחמה, אין עושין סופגנים בחמה בפסח.

יב. יוצאין בפת נקיה ובהדראה, ובסריקין המצירין, ואין עושין סריקין מצירין בפסח. אמר רבי יהודה: דבר זה שאל ביתוס בן זונין לחכמים, מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצירין בפסח? אמרו לו: מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן. אמר להם: אפשר יעשנה בדרוס ויקבענה כיון?¹ אמרו לו: יאמרו - 'כל הסריקין אסורין וסריקי ביתוס מתירין'. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת נכנסתי

¹ מיו דגון.

² מקוון ובדייקון.

מכאן, וכמין חוט באמצע, אם נטלין שלשתן כאחד - הרי זה צריך לבער, ואם לאו - אינו צריך לבער.

ב. ערכת העבדנין שנתן לתוכה קמח תוך שלושה ימים - חייב לבער. קדם שלשה ימים - אינו חייב לבער, מלוגמא שנסרחה - אינו צריך לבער. הקילור, והאספליגית, והרטיה, שנתן לתוכה קמח - אין צריך לבער. חרסת שנתן לתוכה קמח - הרי זה אסור. חלות בצק שעפשו או שיכשו - הרי אלו אסורים.

ג. חמוץ שירד לתוך הבור - הרי זה כמבער. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: קמח קלי שירד לתוכה דלף - אין בו משום חמץ.

ד. השורה חטים ושעורים במים והחמיצו - הרי אלו אסורות. רבי יוסי אומר: השורה שעורין במים ונתבקעו - הרי אלו אסורות. ובחמץ - בין כך ובין כך מתר, מפני שהחמץ צומתן.

ה. אין לשין את המצה ברותחין - מפני שהן חולטין. ולא בפושרים - מפני שמחמיצין. אבל לשין אותה בצונן. אין לשין את המצה בשאר משקין, ואם לש, רבן גמליאל אומר: תשרף מיד, ותכמים אומרים: תאפה. אבל מקטפין אותה בכלן.

ו. מי תשמישו של נחתום שופכין אותן במקום האשברן, ואין שופכין אותן במקום מדרון - מפני שמתכנסות ובאות לידי חמוץ.

ז. האשה שכנסה מי תשמישו של נחתום ללוש בהן למוצאי יום-טוב - הרי אלו אסורין. יתר על כן, היו נשים נוהגות שלא היו לשין במוצאי יום-טוב בחמין שהוחמו ביום-טוב. אמר לו רבי אליעזר לרבי יהושע: היאך אתה אומר שמפרישין חלה בטמאה ביום-טוב, והכתוב אומר (שמות ב, ט): "שאר לא ימצא בבתיכם"? אמר לו רבי יהושע: לדברינו, הרי ההוא עובר

משום: "לא תעשה כל מלאכה". אמר ליה רבי אליעזר: עדין הדבר שקול, מי מכריעו? אמר רבי יהושע: אני אכריע, כשאני עושה בידי נמצאתי עובר על לא תעשה, והרי הוא בידי. כשאני מניחה כמו שהיא, נמצאתי עובר על לא תעשה ואינו בידי.

ח. ותכמים אומרים: שלש נשים עוסקות בכצק כאחת, אחת לשה ואחת עורכת, ואחת אופה, לשה - היא מקטפת וחברתה לשה תחיתה. היא מקטפת - היא אופה. וחברתה מקטפת תחיתה, והשלישית לשה. אופה - היא לשה וחברתה אופה תחיתה, והשלישית מקטפת, וחוזרות חלילה. כל זמן שעוסקות בכצק אינו בא לידי חמוץ. כמה הוא שעור העסה? רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקא אומר: בחיטין - עד שלשת קבין. ובשעורין - עד ארבעת קבין. וכל זמן שהאשה עסוקה בו - אינו בא לידי חמוץ. רבי נתן אומר משום רבי אליעזר: חלוף הדברים.

ט. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבערין את הכל מלפני השבת, ואופין לו מצה מערב שבת. תרומה טהורה וטמאה - מבערין אותן מלפני השבת; דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים: חלין - בזמן, תרומה טהורה וטמאה - מבערין בשבת. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: תרומה מלפני השבת - שאוכליה מועטין, וחלין בשבת - שאוכליהן מרבין. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת שבת אבא ביבנה, וחל ארבעה עשר להיות בשבת. ובא זונין, ממנה של רבן גמליאל, ואמר: יהגיע עת לבער החמץ; והלכתי אני ואבא לבית רבן גמליאל, ובערנו את החמץ.

י. איזה הוא "צופים"? הרוזה ואינו מפסיק. מכאן אתה אומר: ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכל סעודת ארוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך הבית, אם יש לו שהות כדי שיחזור

יד. וְחֻכְמִים אומרים: אף מקום שאמרו אין עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, אבל שלש אמוניות עושין: החיטין, והספרין, והכובסין. החיטין - שכן מצינו הדיוט תופר פדרכו במועד. הספרין - שכן נזיר ומצרע, ומי שעלתה לו מכה בראשו, מספרין במועד. הכובסין - שכן הבאין ממדינת הים, והיוצא בית האסורים מכבסין במועד. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הרצענין, שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן וסנדליהן בחלו של מועד. הוזבל שבחצר - מסלקין אותו לצדדיו, שברפת ושבחצר - מסלקין אותו לאשפה.

טו. ששה דברים עשו אנשי יריחו, שלשה ברצון חכמים, ושלושה שלא ברצון חכמים. ואלו ברצון חכמים: מרפיבין דקלים בערבי פסחים כל היום כלו, וכורכין את שמע, וקוצרין לפני העמר - ברצון חכמים. ואלו שלא ברצון חכמים: גודשין לפני העמר, ואוכלין נשורין בשבת, ומתירין גמזיות של הקדש - של חרוב ושל שקמה; דברי רבי מאיר. אמר לו רבי יהודה: אם ברצון חכמים היו עושין, יהו כל אדם עושין כן! אלו ואלו שלא ברצון חכמים. על שלשה מחו בידן, ועל שלשה לא מחו בידן, ואלו שלא מחו בידן: מרפיבין דקלים בערבי פסחים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העמר - ולא מחו בידן. אלו שמחו בידן: מתירין גמזיות של הקדש - של חרוב ושל שקמה. ואוכלין נשורין בשבת, ונותנין פאה לירק - ומחו בידן חכמים.

טז. כיצד כורכין את שמע? אומרים: "שמע ישראל", ולא היו מפסיקין. רבי יהודה אומר: מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים: "ברוך שם כבוד מלכותו וגו'".

יז. כיצד נותנין פאה לירק? לא היו נותנין אלא לקפת ולקפלוט - מפני שלקיתטן קאחת. רבי שמעון אומר: אף לפרוב. אמר

לביתו - חוזר. ואם לאו - אינו חוזר, ומבטלו בלבו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל סעודה שאינה של מצוה - אין חבר רשאי לאכל הימנה. אם עבר צופים - שורפו במקומו, ואם לאו - חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה, הוי, לא אמרו לחזר, אלא להקל עליו. עד כמה הן חוזרין? בן בתירה אומר: עד כשני ביצים, ולא מצינו לו חבר. רצה לשורפו לפני בירה מעצי עצמו, או על גגו מעצי המערכה - אין שומעין לו.

יא. מקום שנהגו להחזיר את הקדושין - מחזירין. מקום שנהגו שלא לחזר - אין מחזירין אותו. מקום שנהגו לעשות מעמד ומושב - עושין. מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין. אין מעמד ומושב פחות משבע פעמים. מקום שנהגו לשאול שלום אבלים בשבת - שואלין. מקום שנהגו שלא לשאול - אין שואלין. מקום שנהגו להיות אבלים הולכין לאחר המטה - הולכין. מקום שנהגו שלא להלך - אין הולכין. מקום שנהגו להדליק את הנר ביום הכפורים - מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק - אין מדליקין. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מדליקין בפונדקאות ובבית המים, אלו שאמרו מדליקין ואלו שאמרו אין מדליקין - שניהם לא נתכוננו אלא לדבר אחד: משום הרגל עברה.

יב. מקום שנהגו לעשות מלאכה במחבר לקרקע עד חצות - עושין, מקום שנהגו שלא לעשות - אין עושין.

יג. מאימתי ארבעה עשר אסור במלאכה? רבי אליעזר בן יעקב אומר: מאור ארבעה עשר. רבי יהודה אומר: משתנן החמה. אמר רבי אליעזר בן יעקב לרבי יהודה: היכן מצינו שמקצת היום אסור במלאכה ומקצתו מתר? אמר לו רבי יהודה: הוא עצמו יוכיח על עצמו, שמקצתו מתר באכילת חמץ ומקצתו אסור.

רבי יוסי: מעשה בבנו של יבנו ה'י', שנתן פאה ללפת, ובא אביו ומצא עניים על פתח גנתו. אמר להם: בני! לא נחוש לדברי חכמים? השליכו מה שבידכם! והשליכו, ונתן כפלים במעשר. ולא שהיתה עינו צרה, אלא שחש לדברי חכמים.

ית. כיצד אוכלין נשורין בשבת? שהיו פותחין גגותיהן ופרדסותיהן לעניים שהיו בשני בצרת, והיו עניי ישראל נכנסין ואוכלין נשורין - מותרות תמרים בשבת. כיצד מתירין גמזיות הקדש? אמרו להן: אבותינו, כשהקדישו, לא הקדישו אלא קורות עצמן, מפני שבעלי אגרוף באין ונוטלין אותן בזרוע, ואנו נתיר גמזיות של הקדש ושל חרוב ושל שקמה? אמרו להם חכמים: אי אתם מודין שגדולי הקדש אסורין?

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק רְבִיעִי

א. הביא אשמו ולא הביא גזלו - לא יהא ממרס בדמו, עד שיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויוצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו - לא יהא ממרס בדמו עד שיביא מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצורע שהביא חטאתו קדם לאשמו - לא יהא אחר ממרס בדמה, עד שיביא אשמו, אלא תעבר צורתה ותצא לבית השרפה.

ב. כל הקדשים שהקריבן קדם לתמיד של שחר, או שעפכין אחר תמיד של בין הערבים - הרי אלו פסולין, שאין לה קדם תמיד של שחר אלא קטרת בלבד, שנאמר: "בבקר בבקר", ואין לה דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת, ונרות, ופסח בערבי פסחים, ומחסרי כפרה בערב פסח - שטובל שנית ואוכל את פסחו לערב. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מחסרי כפרה אף בשאר

ימות השנה - שטובל ואוכל בקדשים לערב.

ג. שחטו לשמו, ומרק שלא לשמו - כשר, מפני שהכשר בשחיטה. כיצד שלא לאוכליו? שחטו לחולה ולזקן שאינם יכולין לאכל כזית. כיצד שלא למנויו? נמנו עליו חבורה זו, ושחטו לשם חבורה אחרת. שחטו למלין, ולערלין, לטהורין, ולטמאין - כשר. אבא שאול אומר: והדין נותן שיהא פסול, הואיל והזמן פוסל, וערלה פוסלת, מה זמן עשה בו מקצתו ככלו, אף ערלה נעשה בה מקצתה ככלה, או כלף לדרך זו, הואיל וערלה פוסלת וטמאה פוסלת, מה טמאה לא עשה בה מקצתה ככלה, אף ערלה לא נעשה בה מקצתה ככלה, נראה למי דומה? דנין דבר שאינו נוהג בכל הזבחים, מדבר שאינו נוהג בכל הזבחים, ואל יוכיח זמן שנוהג בכל הזבחים. או כלף לדרך זו, דנין דבר שלא התר מכללו מדבר שלא התר מכללו, ואל תוכיח טמאה שהתרה מכללה.

ד. השוחט את הפסח על החמץ בארבעה עשר - עובר בלא תעשה, והפסח עצמו - כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח. אחד השוחט, ואחד הזורק, ואחד המקטיר, במה דברים אמורים? בזמן שהוא לשוחט, או לזרק, או למקטיר, או לאחד מבני חבורה, היה לאחד בסוף העולם - פטור. אבל המולק את העוף מבפנים, על החמץ בארבעה עשר - אינו עובר בלא תעשה.

ה. רבי שמעון אומר: הפסח בארבעה עשר, לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. שלא לשמו - פטור, מפני שהוא פסול. ובמועד, לשמו - פטור, מפני שהוא פסול. שלא לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. אימתי? בזמן שהן ראויין לבא בפסח, אבל אין ראויין לבא בפסח - בין לשמו בין שלא לשמו - חיב, מפני שהוא כשר. אמר רבי שמעון: פסח בארבעה עשר, לשמו - כשר, שלא לשמו - פסול. בחלו של מועד, לשמו

- פסול, שלא לשמו - כשר. ואימתי? בזמן שראוי להביא פסח, אבל אין ראוי להביא פסח, בין לשמו בין שלא לשמו - כשר.

ו. הפסח שעברה שנתו, ושחטו בזמנו לשמו, וכן השוחט אחרים לשם פסח בארבעה עשר, רבי אליעזר פוסל, ורבי יהושע מכשיר. אמר רבי יהושע: ומה אם בשאר ימות השנה, שאינו כשר לשמו - כשרו אחרים לשמו, בזמנו, שכשר לשמו, אינו דין שיקשרו אחרים לשמו? אמר לו רבי אליעזר: או חלוף הדברים, ומה אם בשאר ימות השנה, שאינו כשר לשמו, כשר הוא לשם אחרים, ויכשר פסח בארבעה עשר שלא לשמו! וכך אתה אומר לי: מה לי הכשרו אחרים לשמו בשאר ימות השנה לשמו - שכן הוא כשר לשם אחרים, יכשרו אחרים לשמו בארבעה עשר שאינו כשר לשם אחרים? אמר לו רבי יהושע: אם כן, הרעת כח פסח ונתתי כח לשלמים. חזר רבי אליעזר ודנו דין אחר: מצינו מותר פסח - בא שלמים, ואין מותר שלמים בא פסח. ומה פסח שמוותרו בא שלמים - שחטו בזמנו לשם שלמים פסול, שלמים שאין מותרו בא פסח, אם שחטו לשם פסח בזמנו אינו דין שיהו פסולין? אמר לו רבי יהודה: מצינו מותר חטאת בא עולה ואין מותר עולה בא חטאת. ומה חטאת שמוותרו בא עולה, שחטו לשם עולה פסולה, עולה שאין מותרו בא חטאת, שחטו לשם חטאת אינו דין שתהא פסולה? אמר לו רבי אליעזר: לא, אם אמרת בחטאת שכן כשרה לשמה כל השנה כלה, תאמר בפסח שאינו כשר לשמו אלא בזמנו? והואיל והוא פסול לשמו, דין הוא שיפסלו אחרים לשמו, והואיל ואין כשר לשמו בשאר ימות השנה, אם שחטו אחרים לשמו בארבעה עשר - הרי זה פסול.

ז. השוחט את הפסח לאוכלו בארבעה עשר - כשר. לאוכלו נא ושלוק ומבשל - כשר. השוחט את הפסח על בני החבורה,

ואמר: שלא לשמו שחטתיו - שורת הדין אין נאמן. רבי יהודה אומר: עד שלא התחילו בו - נאמן, משהתחילו בו - אינו נאמן.

ח. הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו, רבי יהושע מכשיר, כאלו נשחט בשלשה עשר. וכן בתירא פוסל, כאלו נשחט בין הערבים. אמר רבי יהושע: הואיל ושלשה עשר אינו ראוי, ובארבעה עשר שחרית אינו ראוי, מה שלשה עשר, אם שחטו שלא לשמו - כשר, אף ארבעה עשר שחרית, אם שחטו שלא לשמו - כשר. השיב רבי לסייע דברי בן בתירא: לא! אם אמרת בשלשה עשר, שאין מקצתו ראוי, תאמר בארבעה עשר שחרית, שמקצתו ראוי? והואיל ומקצתו ראוי, אם שחטו בארבעה עשר שחרית, שלא לשמו - פסול.

ט. פסח ראשון בשלש כתות, ואין פסח שני בשלש כתות. נשחט התמיד של בין הערבים - מקטיר את הקטרת ומטיב את הנרות, ובא לו אצל פסח. קרעו והוציא את אמוריו, אפלו של ארבעה ושל חמשה, נתנו במיגס והקטירו על גבי המזבח, ובשבת היה מלבישן בגדיהן, ומניחין ויוצא. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: ארבעה עשר שחל להיות בשבת - לא היה מפשיט אלא עד מקום חזה. כהן הקרוב אצל המזבח, שופך שפיכה אחת כנגד היסוד - פסול. הלויים עומדין על דוכנן וגומרין הלל בשוורה, אם גמרו - שנו, ואם שנו - שלשו, ואף על פי שלא שלשו מימהין. אמר רבי יהודה: מימהין של פת שלישית לא הגיעו ל'אהבתי כי ישמע ה' את קולי', מפני שעמה מועטין, והיא היתה נקראת פת עצלנית.

י. כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שקיו הכהנים מדיחין את העזרה שלא ברצון חכמים. פיצד מדיחין את העזרה?

את פסחיהן. בו ביום מנו את הלל הנשיא, ודרש להם בהלכות הפסח.

יב. פעם אחת בקש אגריפס המלך לידע כמה מנויין של אוכלוסי ישראל. ואמר להם לפנהנים: הפרישו לי בליא מכל פסח ופסח! והפרישו לו שש מאות אלף זוגות של כליות, כפלים כיוצאי מצרים, ואין לה כל פסח ופסח שלא היו עליו יותר מעשרה מנויין, חוץ מטמא, ושהיה בדרך רחוקה. בו ביום נכנסו ישראל בהר הבית, ולא היה מחזיקם. והיה קורין אותו: 'פסח מעובדי'.

מִסְכַּת פְּסָחִים פְּרָק חֲמִישִׁי

א. רבי אליעזר אומר: כשם שהשחיטה דוחה את השבת - כך מכשירי שחיטה ידחו את השבת. כלל אמר רבי עקיבה: כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת - אינה דוחה את השבת. וכל מלאכה שאי אפשר לעשותה מערב שבת - דוחה את השבת. אמר לו רבי אליעזר: אמורי צבור יוכיחו, שהן כשרין למוצאי שבת, והן דוחין את השבת בזמנו! ומה לי מכשירי שחיטה אחר שחיטה, ומה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה. אמר רבי עקיבא: מה למכשירי שחיטה אחר שחיטה שדוחה את השבת, שכן דחתה שחיטתה את השבת, ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה את השבת, שלא דחתה שחיטתה את השבת? ועוד, שמא יארע בו פסול ונמצא חלל את השבת, ולא עשה מצותה.

ב. פסח בא מן הצאן ואינו בא מן הבקר, בא מן הכבשים ומן העזים, בא מן הזכרים ואינו בא מן הנקבות, בא בן שנה ואינו בא בן שתיים, ואינו נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנויין, ואינו נאכל אלא צלי. וחיבין עליו משום שכירת עצם.

ג. חגיגה הבאה עמו - באה מן הצאן ומן הבקר, ומן הכבשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות, ובאה בת שנתה ובת שתיים,

היו פוקקין אותה ומרגילין לה אמת המים עד שנעשית נקיה כחלב. רבי יהודה אומר: כוס היה ממלא מדם התערבות, וזרקו זריקה אחת על גבי המזבח, שאם ישפך דמן של אחד מהן, נמצא שמכשירו. אמרו לו רבי יהודה: והלא לא נתקבל בכלי! ודם שאינו מתקבל בכלי פסול לגבי מזבח! דבר אחר, שהוא דם התמצית ודם התמצית פסול לגבי מזבח. אמר להם רבי יהודה: לדבריכם, למה פוקקין את העזרה, והיו כהנים משקיעין בדם עד ארכובותיהן? אמרו לו: שבח הוא לבני אהרן שיהלכו בדם עד ארכובותיהן. רבי אליעזר בן יעקב אומר: כת שלישית הלכה וישבה לה בעזרת נשים.

יא. פעם אחת חל ארבעה עשר להיות בשבת, שאלו את הלל הזקן: פסח, מהו שידחה את השבת? אמר להם: וכי פסח אחד יש לנו בשנה שדוחה את השבת? והלוא הרבה משלש מאות פסחים יש לנו שדוחה את השבת! חברו עליו כל העזרה, אמרו לו: מנין לך? אמר להם: תמיד, קרבן צבור - דוחה את השבת, אף פסח קרבן צבור - דוחה את השבת. דבר אחר: נאמר בתמיד (במדבר כח, ב): "מועדו", ונאמר בפסח (במדבר ט, ט): "מועדו"; מה מועדו האמור בתמיד - דוחה את השבת, אף מועדו האמור בפסח - דוחה את השבת. ועוד קל וחמר: ומה תמיד שאין חיבין עליו כרת - דוחה את השבת, פסח שחיבין עליו כרת - אינו דין שידחה את השבת? ועוד מקבלני מרבתי שפסח דוחה את השבת, ולא פסח ראשון, אלא פסח שני, ולא פסח צבור אלא פסח יחיד. אמרו לו: מה יהא על העם שלא הביאו ספינין ופסחים למקדש? אמר להם: הלכה זו שמעתי ושכחתי, אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן, בני נביאים הן, מה עשו ישראל באותה שעה? מי שפסחו טלה - טמנו בצמרו, גדי - קשרו בין קרניו, והביאו ספינין ופסחים למקדש, ושחטו

ז. חטאת יחיד ועולת יחיד, ששחטן בשבת לשמן, וזרק דמן שלא לשמן - חיב, שהרצו הבעלים. השוחט שתי חטאות לצבור, ואין צריכין אלא אחת - חיב על האחרונה. שתי עולות לצבור ואין צריכין אלא אחת - חיב על האחרונה.

ח. רבי יהודה אומר: כשם ששפוד של עין אין נשרף, כך שפוד של מתכת אין מרתח. אמרו לו: זה חס מקצתו - חס כלו, וזה חס מקצתו - אינו חס כלו.

ט. פסח שסכו יין ושמן, אף על פי שמנטף מלמעלה למטה - אין בו משום בשול. בשלו ואחר כך צלאו, או צלאו ואחר כך בשלו - הרי זה אסור. אין מולגין את הראש ואת הכרעים ואין טופלין אותן בחרסית ובאדמה, אבל מפספסין אותן באור.

י. הפסח צולין אותו שלם, ואין צולין אותו חתיכות, רצה - מנתחו ומטילו אבר אבר על גבי גחלים, ואין צולין שני פסחים בתנור אחד מפני התערבות. אפלו זה גדי וזה טלה מפני הרגל עברה. אבל צולין ארבעה וחמשה פסחים בארבעה וחמשה תנורין זה אצל זה, ואין חוששין. חמש חבורות שנתערבו פסחיהן, נאמן אחד מבני החבורה לומר: 'פסח זה של אותה חבורה הוא'. הפסח אין נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות, ואין חיבין עליו משום נותר, ואין מחשבה פוסלת בו משום פגול, עד שיעלה עמוד השחר.

מסכת פסחים פרק שישי

א. אימתי אמרו: 'הפסח נאכל בטמאה? בזמן שבא מתחלתו בטמאה. שחטו בטרהה, ואחר כך נטמאו הבעלים - זרק הדם בטרהה, ואל יאכל הבשר בטמאה. הרי שהיו ישראל טמאין, וכהנים וכלי שרת טהורין, או שהיו ישראל טהורין, וכהנים וכלי שרת טמאין. ואפלו ישראל

ונאכלת לשני ימים ולילה אחד, ואין חיבין עליה משום שבירת עצם. חגיגה הבאה עמו - היא נאכלת תחלה, כדי שיהא פסח נאכל על השבע. בן תימא אומר: חגיגה הבאה עם הפסח - הרי היא כפסח, ואינה נאכלת אלא ליום ולילה, וחגיגת חמשה עשר נאכלת לשני ימים ולילה אחד, וחגיגת ארבעה עשר יוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה משום חגיגה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: חגיגה העולה עמו על השלחן, ותבשילין העולים עמו על השלחן - הרי אלו מתבצרין עמו.

ד. ארבעה עשר שחל להיות בשבת. אחד דברים שהן ראויין לבא פסח, ואחד דברים שאין ראויין לבא פסח, ושחטן לשום פסח. וכן השוחט לשם חטאת צבור, לשם עולות, ופסח ששחטו בשבת שלא לשמו - פטור. דברי רבי מאיר. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על דברים שאין ראויין לבא פסח ושחטו לשם פסח, והשוחט לשם חטאת צבור, ולשם עולת צבור - שהוא חיב, על מה נחלקו? על דברים שהן ראויין לבא פסח, ושחטם לשם פסח, שרבי אליעזר מחיב חטאת, ורבי יהושע פוטר.

ה. השוחט את התמיד בשבת, שלא לשמו - חיב. אמר רבי יוסי: שמעתי שהשוחט 'תמיד' בשבת, שאינו מבקר - חיב חטאת, ויחזר ויביא תמיד אחר להכשירו, חוץ מן הנשחט, שנאמר (במדבר כח, לא): 'תמימים יהיו לכם ונסכיהם'; כשהן מבקרין - הן תמידין, כשאין מבקרין - אינן תמידים.

ו. שחטו ונודע שמשכו בעלים את ידיהן, או שמתו או שנטמאו - הרי זה חיב. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם יש לו שהות כדי שידע - הרי זה חיב. ותעבר צורתו ותצא לבית השרפה. ואם לאו - הרי זה פטור. חטאת צבור ששחטן בשבת, שלא לשמן - הרי זה חיב, ויקטיר אמורין לערב.

ונפסל - אין חֵיבִין עָלְיוּ מִשּׁוּם שְׁבִירַת הָעֵצָם. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אפילו לא נפסל בו אלא אבר אחד בלבד - אין חֵיבִין עָלְיוּ מִשּׁוּם שְׁבִירַת עֵצָם.

ח. השובר את העצמות לאכול כזית מח, מן המח שבראש ושבקוליא - אינו עובר בלא תעשה. והמח עצמו - כשר, ויוצא בו ידי חובתו בפסח, וחיבין עליו משום פגול, משום נותר, ומשום טמא, ומטמא כזית במשא וכעדשה במגע. כללו של דבר: המח, הרי הוא כבשר לכל דבר! אכל ממנו כזית, נא ומבשל עד שלא חשכה - הרי זה פטור. משחשכה - הרי זה חיב. כזית עלי עד שלא חשכה - פטור. ומשחשכה - הרי זה חיב.

ט. המוציא כזית פטור מבית לבית, ומחבורה לחבורה בשעת אכילה, אף על פי שהוא בלא תעשה - הרי זה טהור. והאוכלו - הרי זה בלא תעשה, שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה" וגו', אף על פי שנאמר: "בבית אחד יאכל", אוכלין אותו בחצרותיהן ובגנותיהן. מה תלמוד לומר "בבית אחד יאכל"? בחבורה אחת. רבי שמעון אומר: הרי שהיו יושבין ואוכלין, וראו נחש או עקרב - הרי אלו עוקרין את פסחיהן, ואוכלין אותו במקום אחר, שנאמר (שמות יב, ט): "על הבתים אשר יאכלו אתו בהם", אם כן למה נאמר "בבית אחד יאכל"? שלא יהא שתי חבורות אוכלות זו כנגד זו. כשהיה שמש עומד למזג - קופץ את פיו, ומחזיר את פניו, ולועס עד שמגיע אצל חבורתו ובוֹלַע, כדי שלא יראה אוכל משני פסחים. אם אין שם אלא חבורה אחת - אוכל בכל הבית בלוי, ואינו חושש.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק שְׁבִיעִי

א. ארבעה עשר שחל להיות בערב שבת - משלשלין את הפסח לתנור עם חשכה,

ועושין לו למודין⁴, ונותנין עליו מערב שבת, ונותן על גביו כסוי ונוטלו בשבת, ובלבד שלא יחזיר. ואם החזיר - הרי זה חיב, מפני שבא לידי מרות, והממרח בשבת - הרי זה חיב חטאת. מבקרו ועודה בתנור. אם נצלה - נוטלו, ואם לאו, ממתין לו עד שיצלה. נצלה החיצון ולא נצלה הפנימי - קולף ואוכל עד שמגיע ל'נא':

ב. הפסח מחזירין אותו שלם, ואין מחזירין אותו חתיכות; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בשבת, בין כך ובין כך אסור, וביום טוב בין כך ובין כך מתיר. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הפסח שמחזירין אותו שלם ואין מחזירין אותו חתיכות, על מה נחלקו? על האברים, שבית שמאי אומרים: אין מחזירין. ובית הלל אומרים: מחזירין:

ג. תום ששחטו עליו אפטרופסין - יאכל, ובמקום שהוא רוצה. המנה על אחד מהן - אוכל במקום שהמנה. המנה על שני פסחים - יאכל מאיזה מהן שירצה ראשון. רבי שמעון אומר: לעולם ממנין על הפסח, עד שישחט, ומושכין ידיהן ממנו עד שירוק עליו את הדם:

ד. לא ישחט אדם את הפסח על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו אלא מדעתן. אבל שוחט הוא על ידי בנו ובתו הקטנים ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענים, בין מדעתן ובין שלא מדעתן. וכלן ששחטו לעצמן ושחט רבן עליהן - יוצאין בשל רבן, ואין יוצאין בשל עצמן, חוץ מן האשה שיכולה למחות. עבד עברי, ומי שחציו עבד וחציו בן חורין - אוכלין משל עצמן. עבד של שני שתפין - אוכל משל שניהן. המנה על אחד מהן - אוכל במקום שהמנה. המנה על שני פסחים - אוכל מאיזה מהן ששחט

⁴ נְכָרִים.

סבלת, רשאינן לומר לו: טול חלקך וצא לך. רצו לעשות עמו טובה - בא ואוכל עמכם. מצורע - מסגר שוחטין עליו בשביעי. מחלט - שוחטין עליו בשמיני. יולדת - שוחטין עליה ביום ארבעים לזכר ביום שמונים לנקבה. וכלן שנטמאו, בין לפני זריקת דמים בין לאחר זריקת דמים - הרי הן כמפקח את הגל, וצריכין לעשות פסח שני. רבי שמעון בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מפקח בגל עתים פטור עתים חיב, כיצד? גל עגול ונמצא טמא תחתי - חיב. גל ארוך ונמצא טמא תחתי - פטור:

ח. היה טמא בשעת שחיטה וטהור בשעת זריקה, טהור בשעת שחיטה וטמא בשעת זריקה - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני. חולה בשעת שחיטה, ואינו יכול לאכול כזית, חלים בשעת זריקה ויכול לאכול כזית. חלים בשעת שחיטה ויכול לאכול כזית, וחולה בשעת זריקה ואינו יכול לאכול כזית - הרי זה אינו אוכל, וצריך לעשות פסח שני, לעולם אינו יוצא ידי חובתו עד שיהא חלים בשעת שחיטה, ובשעת זריקה. וכלן, ספק נזרק עליהם דם ספק לא נזרק עליהן דם, ספק יש בה כזית לכל אחד ואחד ספק אין בו, ספק טמאין ספק טהורין - פטורין מלעשות פסח שני. זה הפלל, כל הספקות פטורין מלעשות פסח שני. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: שומרת יום כנגד יום שנוזק עליה דם, ואחר כך ראתה - הרי זה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני, שכבר יצתה בזריקה. אבל ערל שנוזק עליו דם ואחר כך מל - הרי זה אינו אוכל, וחייב לעשות פסח שני:

ט. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על ערל ישראל שטובל ואוכל את פסחו לערב, על מה נחלקו? על ערל נכרי, שבית שמאי אומרים: טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים: הפורש מן הערלה

ראשון. ואם שחט שניהם כאחד - אוכל משל שניהם. שכח רבו מה אמר לו - שניהם יצאו לבית השרפה, וצריכין לעשות פסח שני. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק הדם עליהן:

ה. בני חבורה שנמנו על הפסח, אם יש כזית לכל אחד ואחד - יאכלו, ואם לאו - לא יאכלו. נמנו עליו זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יאכלו, והאחרונים - לא יאכלו, וצריכין לעשות פסח שני; דברי רבי. רבי נתן אומר: אין צריכין לעשות פסח שני, שכבר נזרק עליהן הדם. בני חבורה שרצו למנות אחרים לפסחיהן - הרשות בידין, רצו להמשיך ולהמנות אחרים על פסחן - הרשות בידם, רצה להמשיך ולהמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, לעולם נמשכין והולכין, ובלבד שנשתיר אחד מחבורה ראשונה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: בין מחבורה ראשונה בין מחבורה אחרונה, ובלבד שלא יניחו את פסחו כמות שהוא. בני חבורה שרצו להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין. רצו להמשיך, להמנות אחרים על חלקן - הרשות בידם, והמעות חלין:

ו. הממנה אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. רצה להמשיך להמנות אחרים על חלקו - הרשות בידו, המעות חלין. הממנה אחרים על חגיגתו - המעות חלין, רצה להמשיך ולהמנות אחרים על חגיגתו - המעות חלין:

ז. המוכר עולתו ושלמיו - לא עשה כלום. והמעות כל שהן - יפלו לנדבה, ואין צריך לומר בחטאת ואשם. בני חבורה שמתו מקצתן או שנטמאו מקצתן - השאר אוכלין ואין חוששין. בני חבורה שהיה אחד בהן שהיו ידיו של אחד מהם יפות, רשאינן לומר לו: טול חלקך וצא, ולא מפני שהוא פסח, אלא אפלו חמשה ועשו

כפורש מן הקבר. אחד נכרי שָמַל ואחד שפחה שִטְבְּלָה. רבי אליעזר בר צדוק אומר: איסטריטוטות היו שומרי צירין היו בירושלים, שטובלין ואוכלין פסחיהן לערב:

י. בני חבורה שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזה הוא - צריכין לעשות פסח שני. צבור שנטמא אחד מהן, ואין ידוע איזו הוא, עושין אותו בטמאה. בני חבורה שהמנה אחד עמהן, אפלו מן הצדקה - הרי זה חולק עמהן בעורות. בני חבורה שטעו ואכלו פסחיהן של חבריהם, אומרים להם: 'אכלו את שלנו ואכלו את שלהם', ונמצאת יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני, עשו פסח שני וטעו ואכלו את פסחיהן של חבריהן, אומרין להם: 'אכלו את שלנו, אכלו את שלהן', ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני. נמצאו אוכלין ארבעה פסחים וידי חובתן לא יצאו. חמץ חבורות שנתערבו פסחיהן, ונמצא יבלת בעורו של אחד מהן - צריכין לעשות פסח שני:

מסכת פסחים פרק שמיני

א. אלו שעושים את השני: הזבים, והזבות, והמצרעין, ונדות, ובועלי נדות, היולדות, השוגגין, והאנוסין, והמזידין, והטמא, ומי שהיה בדרך רחוקה. אם כן, למה נאמר (במדרש ט, י): "טמא או שהיה בדרך רחוקה"? - שבא הכתוב לפטרו מן הכרת. רבי עקיבה אומר: נאמר: "טמא נפש", ונאמר: "בדרך רחוקה", מה טמא שספק בידו לעשות ואינו עושה, אף דרך רחוקה שספק בידו לעשות ואינו עושה. רבי אליעזר אומר: נאמר 'רחוק מקום' במעשר, ונאמר 'רחוק מקום' בפסח, מה 'רחוק מקום' האמור במעשר - חוץ למקום אכילתו, אף 'רחוק מקום' האמור בפסח - חוץ למקום אכילתו. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: חוץ למקום עשייתו. אמר רבי יוסי: לפיכך נקוד על ה', לומר, לא מפני שהיא רחוקה ודאי,

אלא מאסקופת העזרה ולחוץ. רבי יוסי הגלילי אומר: "דרך רחוקה" - שומע אני מהלך יום אחד, או מהלך שני ימים, או שלשה ימים, כשהוא אומר: "ובדרך לא היה", הוי: מאסקופת העזרה ולחוץ קרוי 'דרך'.

ב. גר שנתגר בין שני הפסחים. וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים - צריך לעשות פסח שני; דברי רבי. רבי נתן אומר: אין צריך לעשות פסח שני, שפבר לא נתחייב ברואשון. וכן כשנתן להם לישראל לבנות בית הבחירה, היחיד עושה פסח שני, ואין הצבור עושין פסח שני. רבי יהודה אומר: אף הצבור עושין פסח שני, שכן מצינו בחזקיה שעושה את הצבור לעשות פסח שני, שנאמר (דברי הימים ב, ל, יח): "פי מרבית העם רבת מאפרים וממנשה יששכר וזבלון לא הטהרו" וגו'. רבי שמעון אומר: לא מפני שעושה לצבור לעשות פסח שני, אלא מפני שעבר ניסן בניסן, שאין מעברין אלא אדר. רבי שמעון בן רבי יהודה אומר משום רבי שמעון: אף מפני שעושה לצבור לעשות פסח שני. אין עושין חבורה של נשים ועבדים וקטנים - שלא להרבות את התפלה.

ג. אלו דברים שבין ראשון לשני: הראשון בשלש כתות ואין השני בשלש כתות. הראשון דוחה את הטמאה, ואין השני דוחה את הטמאה. הראשון חייב עליו כרת, והשני אין חייבין עליו כרת; דברי רבי נתן. רבי אומר: אף השני חייבין עליו כרת. רבי חנניה בן עקיבא אומר: אם עשו את השני - אין חייבין כרת על הראשון, לא עשו את השני - חייבין כרת על הראשון. הראשון טעון חגיגה, ואין השני טעון חגיגה. הראשון נוהג כל שבועה, והשני יום אחד.

ד. אלו דברים ששונה בהן הראשון לשני: הראשון נאמר בו (שמות יב, ה): "שה תמים זכר בן שנה", והשני פיוצא בו. הראשון

נֶאֱמַר בּוֹ: (שֵׁם יב, ט): "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבְשֵׁל", וְהִשְׁנִי כִּיּוֹצֵא בּוֹ. הָרֵאשׁוֹן דּוּחָה אֶת הַשְּׁבֵת, וְהִשְׁנִי דוּחָה אֶת הַשְּׁבֵת. הָרֵאשׁוֹן דּוּחָה אֶת הַטְּמֵאָה, וְהִשְׁנִי דוּחָה אֶת הַטְּמֵאָה. הָרֵאשׁוֹן טְעוֹן לִינְה, וְהִשְׁנִי טְעוֹן לִינְה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין הִשְׁנִי טְעוֹן לִינְה, אֶלָּא כִּיּוֹצֵא הוּא עוֹשֶׂה? נִכְנְסוּ וְשׁוּחֵט אֶת פְּסָחוֹ בְּעֶזְרָה, וַיּוֹצֵא וּמִסְפִּיד אֶת אֲבִיו בְּבֵית פְּגִי.

ה. בְּזִמְן שֶׁהִפְסַח נֶאֱכַל בְּטְמֵאָה: טְמֵא מֵת נִכְנְסוּ לְעֶזְרָה וְאוֹכְלוּ, זָבִים וְזָבוֹת נְדוּת וַיּוֹלְדוּת - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִכְנְסוּ, וְאִם נִכְנְסוּ - הָרִי אֵלּוּ חִיבִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם נִכְנְסוּ - הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין, שְׁנֵאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ה, ב): "וַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְגו'; בְּשַׁעַה שֶׁטְּמֵא נִפְשׁ חִיב - זָבִין וּמִצְרַעֲוֵין חִיבִין, בְּשַׁעַה שֶׁאֵין טְמֵא נִפְשׁ חִיב - אֵין זָבִין וּמִצְרַעֲוֵין חִיבִין. בְּזִמְן שֶׁהִפְסַח בָּא בְּטְמֵאָה - טְמֵא מֵת נִכְנְסוּ לְעֶזְרָה, וְשׁוּחֵט. זָבִים, וְזָבוֹת, נְדוּת, וַיּוֹלְדוּת - הָרִי אֵלּוּ לֹא יִשְׁחַטוּ. וְאִם שְׁחַטוּ - הָרִי אֵלּוּ חִיבִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִם שְׁחַטוּ - הָרִי אֵלּוּ פְטוּרִין, שְׁנֵאֲמַר (וַיִּקְרָא ז, ב): "כָּל טְהוֹר יֹאכַל בִּשְׂרֵי וְהִנְפֵּשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בִּשְׂרֵי מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה'" וְגו'; הַנִּשְׁחָט לְטְהוּרִין - חִיבִין עָלָיו מִשׁוּם טְמֵאָה, הַנִּשְׁחָט לְטְמֵאִים - אֵין חִיבִין עָלָיו מִשׁוּם טְמֵאָה.

ו. פֶּסַח רֵאשׁוֹן - שׁוּחֲטִין עַל הָאִשָּׁה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה. וּבִשְׁנֵי - עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפִלָּה לְאַחֵרִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: פֶּסַח שְׁנֵי שׁוּחֲטִין עַל הָאִשָּׁה בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, וְאֵין צָרִיק לֹאמַר פֶּסַח רֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִשָּׁה - בְּרֵאשׁוֹן עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפִלָּה לְאַחֵרִים. בִּשְׁנֵי - אֵין עוֹשִׂין אוֹתָהּ טְפִלָּה לְאַחֵרִים, בִּשְׁנֵי אֵין שׁוּחֲטִין עָלֶיהָ כָּל עֶקֶר. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֵׂה בְיוֹסֵף הִכְהֵן שֶׁהֶעֱלָה אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ לְעִשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי וְהַחֲזִירוּהָ, שְׁמֵא יִקְבַּע הַדְּבָר חוֹבָה. אָמַר לוֹ: לֹא 'שְׁמֵא יִקְבַּע הַדְּבָר חוֹבָה', אֶלָּא שֶׁאֵין הָאִשָּׁה עוֹשֶׂה פֶּסַח שְׁנֵי.

ז. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁבִין פֶּסַח מִצְרִים לְפֶסַח דּוּרוֹת, פֶּסַח מִצְרִים - מִקְחוּ מִבְּעֶשְׂרׁוֹ, שְׁחִיטָתוֹ בְּאַרְבַּעַה עֶשֶׂר, אֵין חִיבִין עָלָיו כָּרַת. וּפֶסַח דּוּרוֹת - חִיבִין עָלָיו כָּרַת. פֶּסַח מִצְרִים - לֹא נִהְגוּ בּוֹ דְקִין, וְתַבְלוּלִין, אֲתַנֵּן וּמַחֲרִי, מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּפֶסַח דּוּרוֹת. פֶּסַח מִצְרִים נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יב, ד): "וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ", מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּפֶסַח דּוּרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם אָמַר אֲנִי, אָף בְּפֶסַח דּוּרוֹת כֵּן, וְכָל כֵּךְ לְמָה? כִּדִּי שְׁלֵא יֵיטֵחַ אֶדָם שְׁכֵנוֹ הַקְּרוֹב אֶל בֵּיתוֹ, וְיִלְךְ וַיַּעֲשֶׂה אֶת פְּסָחוֹ אֶצֶל חֲבֵרוֹ, לְקַיֵּם מַה שְׁנֵאֲמַר (מִשְׁלֵי כז, ט): "טוֹב שֶׁכֵּן קְרוֹב מֵאֵח רְחוֹק". פֶּסַח מִצְרִים - לֹא הָיָה טְעוֹן דְמִים וְחֻלְבִים לְגַבִּי מִזְבַּח, מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּפֶסַח דּוּרוֹת. פֶּסַח מִצְרִים - נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת", מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּפֶסַח דּוּרוֹת. פֶּסַח מִצְרִים נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יב, כב): "וְאֲתֶם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָא", מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּפֶסַח דּוּרוֹת. פֶּסַח מִצְרִים - כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוּחֵט בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, פֶּסַח דּוּרוֹת - כָּל יִשְׂרָאֵל שׁוּחֲטִין בְּמִקְוֹם אֶחָד. פֶּסַח מִצְרִים - מִקְוֹם אֶכִּילָה שֵׁם הַיְתָה לִינְה, פֶּסַח דּוּרוֹת - אוֹכְלִין בְּמִקְוֹם אֶחָד וְלִגְנֵין בְּמִקְוֹם אַחֵר. אֶחָד פֶּסַח מִצְרִים וְאֶחָד פֶּסַח דּוּרוֹת, מִי שֶׁהָיָה לוֹ עֲבָדִים שְׁלֵא מְלוֹ, וְשִׁפְחוֹת שְׁלֵא טְבָלוּ - מַעֲכָבִין אוֹתוֹ מִלְּאָכַל בְּפֶסַח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, בְּפֶסַח מִצְרִים הַכְּתוּב מִדְּבָר.

ח. אֵלּוּ דְבָרִים שְׁשׁוּה בֵּהֶן פֶּסַח מִצְרִים לְפֶסַח דּוּרוֹת: פֶּסַח מִצְרִים בְּשֵׁלֶשׁ כְּתוּת וּפֶסַח דּוּרוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ. פֶּסַח מִצְרִים נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יב, ה): "שֵׁה תָמִים זָכַר בֶּן שָׁנָה", פֶּסַח דּוּרוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ. פֶּסַח מִצְרִים נֶאֱמַר בּוֹ (שֵׁם יב, ט): "וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָא", פֶּסַח דּוּרוֹת כִּיּוֹצֵא בּוֹ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שְׁלֵא נֶאֱסַר חֲמִץ בְּמִצְרִים אֶלָּא יוֹם אֶחָד, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת יג, א): "לֹא יֵאָכַל חֲמִץ", וְנֶאֱמַר "הַיּוֹם אֲתֶם יוֹצְאִים". פֶּסַח מִצְרִים טְעוֹן שִׁיר, וּפֶסַח דּוּרוֹת טְעוֹן שִׁיר.

12 APR	ראשון Sunday	כה 25	בבלי: מנחות צא ירושלמי: קדושין ח תוספתא: פסחים ב נ"ך: נחמיה יא רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ז	י לעופר	
				עלות השחר 5:09 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:03 סו"ז תפלה - בג"א 10:21 שקיעה 7:32	נץ החמה 6:22 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:39 סו"ז תפלה - גר"א 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת 8:45

13 APR	שני Monday	כו 26	בבלי: מנחות צב ירושלמי: קדושין ט תוספתא: פסחים ג נ"ך: נחמיה יב רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ח	יא לעופר	
				עלות השחר 5:08 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:02 סו"ז תפלה - בג"א 10:20 שקיעה 7:33	נץ החמה 6:21 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:38 סו"ז תפלה - גר"א 10:44 צה"כ לשיטת ר"ת 8:46

14 APR	שלישי Tuesday	כז 27	בבלי: מנחות צג ירושלמי: קדושין ל תוספתא: פסחים ד נ"ך: נחמיה יג רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ט	יב לעופר	
				עלות השחר 5:06 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:01 סו"ז תפלה - בג"א 10:19 שקיעה 7:34	נץ החמה 6:19 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:37 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת 8:47

15 APR	רביעי Wednesday	כח 28	בבלי: מנחות צד ירושלמי: קדושין לא תוספתא: פסחים ה נ"ך: דברי הימים א רמב"ם: תפלה וברכת כהנים י	יג לעופר	
				עלות השחר 5:05 סו"ז קרי"ש - בג"א 9:00 סו"ז תפלה - בג"א 10:19 שקיעה 7:35	נץ החמה 6:18 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:36 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת 8:48

16 APR	המישי Thursday	כט 29	בבלי: מנחות צה ירושלמי: קדושין לב תוספתא: פסחים ו נ"ך: דברי הימים ב רמב"ם: תפלה וברכת כהנים יא	יד לעופר, א"א יז"כ קטן	
				עלות השחר 5:03 סו"ז קרי"ש - בג"א 8:59 סו"ז תפלה - בג"א 10:18 שקיעה 7:36	נץ החמה 6:16 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:35 סו"ז תפלה - גר"א 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת 8:49

17 APR	ששי Friday	ל 30	בבלי: מנחות צו ירושלמי: קדושין לג תוספתא: פסחים ז נ"ך: דברי הימים א ג רמב"ם: תפלה וברכת כהנים יב	א' דראש חודש אייר, טו לעופר Rosh Chodesh Iyar	
				עלות השחר 5:02 סו"ז קרי"ש - בג"א 8:58 סו"ז תפלה - בג"א 10:17 שקיעה 7:37	נץ החמה 6:15 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:34 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 8:50

הדלקת הנרות 7:19 Candle Lighting

18 APR	שב"ק Shabbos	א 1	בבלי: מנחות צז ירושלמי: קדושין לד תוספתא: פסחים ח נ"ך: דברי הימים ד רמב"ם: תפלה וברכת כהנים יג	תזריע-מצורע, ב' דראש חודש אייר, טז לעופר Rosh Chodesh Iyar	
				עלות השחר 5:00 סו"ז קרי"ש - בג"א 8:58 סו"ז תפלה - בג"א 10:17 שקיעה 7:38	נץ החמה 6:13 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:34 סו"ז תפלה - גר"א 10:41 צה"כ לשיטת ר"ת 8:51

זמן מוצש"ק 8:51 Shabbos Ends

דוֹרְכֵן אֵיילן סְפִירַת הָעוֹמֵר, וְעֶרְט מְעוֹן גְּעֵרָאטְעוועט נִישְׁט צו ווערן פֿאַרטרִיבן.

(סְפֵר הַמִּדּוֹת אוֹת סְפִירַת הָעוֹמֵר סִימָן א')